

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

B.-L. 2019

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000014583

Digitized by Google

N A K L A N K.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

N A K L A N K.

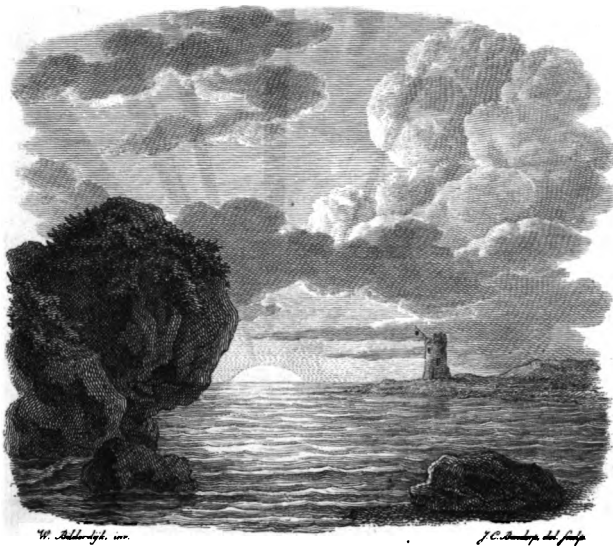
—♦—
GEDICHTEN

V A N

M^r. WILLEM BILDERDIJK.

Finem posuere labori.

OVIDIUS.

Te DORDRECHT,
bij J. DE VOS EN COMP^t
1828.

* * *

VOORREDE behoest zekerlijk deze nieuwe *Bon-
del* niet by een *Algemeen* dat my sedert een
halve eeuw als Dichter kent en dien naam
nooit betwistede. Een zoo geruim tijdvak, in
's levens wisselvalligheden afgehoopen, gaf
aanleiding tot uitboezemingen van velerlei aart;
en het herdenken daaraan te vernieuwen, zou
ongepast kunnen schijnen in iemand wien de
ondervinding sints lang geleerd heeft, dat het
aanschijn van alles verandert naar mate van
den stand des beschouwers. De mijne in zoo
hoogen ouderdom kan naauwlijks die van een
overklein getal van Lezeren zijn; en het zijn
dus weinigen, voor wie ik my verbeelden mag,
dat deze navruchten mijner grijsheid belangrijk
genoeg zijn kunnen, om er een woord over te
ver-

verliezen. Met dat al, men vergt my de algemeenmaking. Het zij zoo, en vernieuwe dit Boekdeeltjen weder 't VAARWEL aan mijne Landgenooten, dat ik hun reeds meermalen toeriep, doch dat eenmaal het laatste moet zijn. Of dit het thands zijn zal, hangt aan geen sterfelijk uitzicht, hoezeer ook mijn tegenwoordige toestand dit te verwachten geeft. Dan Hem in wiens hand elks leven en dood is, komt de beschikking hierover toe, en het zij wy leven of sterven, de Christen ontvangt Zijne bedeeling in alles met dankbaarheid van een eeniglijk in Zijnen wil berustend gemoed, en weet wien hy leeft en ook sterft. Zij dit mijn en aller mijner Lezeren voorrecht!

B.

MIJN

MIJN EERSTE LEVENSNACHT.

*Non fabulosa Vulture in Appulo
Fronde nova puerum palumbes
Texere —!*

HORATIUS.

De dagtoorts was in zee gezonken;
De hemel toonde flauwe vonken,
Weldra met wolken overdekt,
Tot beide kimmen uitgestrekt.
Onze aard, die staatlijk ommezwierde
En, draaiende ons het Oosten door,
Naar middernacht heur wending stierde,
't Geen thands geen beergestart' versierde,
Voltrok nog niet het halve vierde
Van 't om haar as geschreven spoor.

A

'k Lag

'k Lag, pas uit Moeders schoot ontbonden,
 Met d'eersten zwachteldoek bewonden,
 In 't wiegjen, nog in zwijmelslaap,
 Een zestien uren oude knaap;
 Wanneer, in dolle woede aan 't koken
 De uit d'afgrond opgeborsten haat,
 In schaduw van de nacht gedoken,
 My met een hagel kwam bestoken
 Van kei en klinkers, uitgebroken
 Aan 't steenplaveisel van de straat.

Wat moest dit dolle rustverstooren
 Voorspellen aan het pas geboren
 En van zich-zelf onwetend wicht
 Daar 't in zijn eersten sluimer ligt?
 Rijs, oudheid, met uw wichelaren;
 Spreek, later starren-wichlary,
 (Indien gy 't voorspook kunt verklaren,)
 Wat noodlot by volwasfen jaren,
 Op 't hobblen van de wareldbaren
 Verknocht aan zijn geboorte zij?

Zal

Zal 't by Apolloos wakkre zonen
Door Dichterlijke cythertonen
Een tweede Amfion zijn, wiens hand
Wanneer zy 't elpen speeltuig spant,
De steenen, door zijn kunst bewogen,
(Als Kadmus wijdberoemden wal)
Met toovertonen aangetogen.
En hupplend door de lucht gevlogen,
Voor 's aardrijks overschemerde oogen
Ter wonderstad vergaadren zal?

Moet hy een ander Thebe vesten,
Maar trefloos voor de Helfche pesten;
Waar Harmony de Vrede en Rust
In broederlijke omarming kust? —
Ach, meer dan stervling moest hy wezen,
Wiens tot dat heil bestemde snaar
De Razernyen kon belezen,
Eens uit de onbluschbre poel gerezen; —
Door wien, van alle ramp genezen,
De onzalige Aard een Hemel waar! —

Of, was het de aanvang reeds van 't lijden,
 Door de aan te spoeden jammertijden
 Hem toebereid, om, levenslang
 Het offer van geweld en dwang,
 Der snooden vijandschap te dragen;
 Het hoofd te biën voor recht en wet,
 Aan alle saamgehoopte plagen;
 En, zwerver, schimmen na te jagen
 In 't schaamle brood der vlijt te vragen,
 Baldadig, Land en erf ontzet?

Ach! de uitkomst heeft te wel bewezen,
 Wat die geboortnacht gaf te lezen,
 En fiddrend ziet mijn ouderdom
 Naar 't doorgestane jammer om.
 Doch 't was my van omhoog gegeven
 (En, dank ó Hemel, 'k zie het end!)
 Die baan onwrikbaar door te streven
 Van 't steeds met jamm'ren kampend leven,
 Dat, door één stormorkaan gedreven,
 Noch rust noch waar genoeg en kent.

HERDENKING.

De kille en klamme nacht, omkleed met aaklig duister,
Week, met verbleekt gefarnt', voor 's uchtends gulden luister,
En deze onze aarde keert het nuchtere aangezicht
Naar 't in onwrikbren stand bestendig Hemellicht.
De hooge en loofrijke olm als welvende uitgeschoten,
Omflingerd langs zijn stam met dartle wijngaardloten,
Verschuilt me in dit verdek, voor wind en regen dicht,
In afgekoelde lucht voor 't al te gloeiend licht.
Hier naast my staat de roos door needrige eglantieren,
Lavendels droevig blaauw, viool, en tulp, te zwieren,
Met bleeke tijdeloos, damast-en leliewit,
En geurige anjelier, en wat de tuin bezit

Wen Bloeimaand de aard verfiert als hofmeestres der Lente,
 Die, op heur voorzorg trotsch, by 't zaamlen van heur rente
 Dien schat ten toon spreidt, tot bewondring voor ons oog.
 De leeuwrik kwinkeleert in 't blaadrenbosch om hoog,
 Daar 't vischjen aan mijn voet in 't sille beekjen spartelt,
 En 't trouwe huisdier springt en spelende om my dartelt.
 't Is al; nieuw leven, vreugde en juichen in 't genot;
 En ik — ik zucht, en zwijg met toegeklemden strot!
 Ach, waarom mocht mijn hart dat zoet niet leeren smaken
 Als andren, en mijn hart zich niet in 't groen vermaken;
 Waar, waarom moest me een hof een oord van balling zijn?
 En, wat Natuur vertoont, een koude zandwoestijn? —

Ach! niet één zintuig dat me ontwikkelde in 't bedompte
 En kleene krankvertrek. 't Was onbruik, 't geen 't verftompte.
 Slechts al te veel versijnd, was 't pijngevoel-alleen
 Wat me overblijven kon van zinnenvatbaarheên.
 Geen bloem heeft reuk voor my. Gevoeligheid voor smaken
 Heeft niet dan zwak genot, maar bleef gescherpt in 't wraken;
 't Gehoor verdoofde: voor geen vink of flomeel
 Gaf 't immer aandacht. Slechts de vrouwelijke keel

Trof

Trof de ooren, min dan 't hart; en 'k schiep me ook uit dat harte
Een melody van taal. De kunstzang was my smarte,
Geen zielsgenoegen, neen. 't Was me als een vreemde disch
Van Fransche lekkerny die my niet eetbaar is.
't Gezicht werd me onbekwaam, op afstand iets te erkennen,
Door zich aan verder perk dan om my was, te ontwennen,
Maar nam in scherpte toe voor 't geen het op het plat
Der leesdisch waar ik aan geboeid was, voor zich had.
Zoo liep my 't tijdvak af van zoo veel zonnekringen,
In met het werkzaam brein geheimen in te dringen
Van denkbeeldvorming, van verbeelding, redenkracht,
En wat den geest en 't stof in samenstemming bracht. —

Toen rees in heel 't gestel een nieuwe krachtontwikking.
Het lichaam werd geschokt door de ongewone prikking;
Het leed, tot merg en bloed; maar echter, 't wederstond,
't Veranderde, 'k werd mensch, en als een mensch, gezond.

Maar hart en zintuig, zelfs de geest, had vorm genomen.
Vergeefs trachtte ik 't verzuimde als in 't gemoet te komen
Door zintuig te oefnen, smaak te vinden in het geen

Elk ander op het veld beschouwt als lieflijkheên.
 Mijn hart kon nooit, hoe 'k wilde, in die genoegens deelen
 Die zoo veel vreugd, naar 't schijnt, aan andren mogen telen.
 Mijn cel en schrijfvak, en een afgetrokken uur,
 Bleef, met mijn pen, my meer dan de omvang der Natuur.

Ja, werken kon ik, nacht en dag mijn vlijt besteden,
 De rust onttrekken aan mijne afgematte leden,
 En wellust smaken als ik nuttig wezen mocht;
 Dit heb ik, waar ik kon, voor lijf en goed gekocht. —
 Wat was 't? — Men weet het, 'k zal mijn lot hier niet herhalen.
 Doch, wederkeerende in de Vaderlandsche palen
 Viel dit my 't wreedst, dat my een nare werkloosheid
 (Ik brak haar zoo 'k best kon,) als gunst werd opgeleid.

Turani, 'k stem met u: ons leven is te slaven,
 En wie dit voorrecht mist, die moet, als dood, begraven.
 Niet dat ik ampten wenschte: ach immer wees ik ze af,
 Dat denkbeeld was my steeds meer haatlijk dan het graf.
 Neen, spann' wie wil, zich in, om aan die spil te loopen;
 Mij

Mijn vrijheid was voor goud of aanzien nooit te koop.
In kennis, wetenschap, een nieuw en zuiver licht
Te ontfluiten, en in 't oud wanfaltige geficht
Een reeks ftellaadjen die 't belemm'ren, op te ruimen,
En, hoe de flentergeest van razerny moog fchuimen,
Den muur te vellen die wat één is breekt en fcheidt
En 't voetpad opgraaft dat naar 't eenig waar geleidt;
Dit wenschte ik; dit was my behoefte; dit, in 't leven
Een prikkelende dorst, één nimmer fluim'rend ftreven;
Hier gloeide 't hart my voor; hier was my de ademtocht,
Hier, al wat me op dees aard het hart trok, aan verknocht.
'k Erken, dit ware een weg, om een'gen die thands prijken
Zich-zelf te ontdekken en hun roem te doen bezwijken,
Eu onzen Redenaars, zoo talrijk thands als zand,
Het zwak te toonen van hun ingebeeld verftand.
Men haat hen fteeds die met geen andren mededenken,
En moeilijk zal men ze ook het minst vertrouwen fchenken.
't Moest dus zoo zijn, en 'k werd den leerftoel afgeweerd,
Het eenigst dat ik ooit als weldaad had begeerd!

'k Erken, ik was niet voor dees wereldstand geboren!
(Mijn wereld was in my) haar kon ik niet behooren;
En, immer vreemdling en te veel op d'aardschen grond
Waarvan my noch genot, noch smaak, noch lust verbond,
Scheen ik my-zelv' een visch, op 't dorre strand geworpen
En blaakrende in de zon, om zand voor nat te sloepen.
Neen, nooit behoorde ik tot dees wereld; wierp zy me uit,
Ik ben het zeker niet, die 't haar zoo hoog misduidt.

1827.

HER-

HERINNERING.

*Mijn geest is verdorven, mijne dagen worden uitge-
bluscht, de graven zijn voor my.*

J 0 2.

Wy leven andermaal de reeds doorleefde dagen
Als ons 't geheugen die te rug roept aan 't verstand;
Maar tot wat eind, mijn God! — Tot andermaal beklagen; —
Om wonden, reeds gefelpt, te ontbloten van 't verband; —
Op nieuw wat, half genas, met naaglen op te rijten
Ter terging van den wel van 't eens gefelpte bloed; —
Ons 't dwaas vertrouwen op het fchijngelaat te wijten
Van, onder menfchenleest, affchuwlijk tijgrenbroed; —
Ons de eindeloos valfche hoop waarin we ons lieten wiegen,
En de ijdele droomen, weér te fchildren voor den geest;
't Mis-

't Misleidend van den schijn; 't nog schrikbrer zelfbedriegcn,

En 't foltren van ons hart, ach! door ous-zelf nog 't meest? —

Neen! neen! vergeten wy de plagen die vervloten,

Zoo veel het nawee 't ons slechts toelaat; slapen we in!

Wat was 't, dan kracht, dan moed, by de onlust ingeschoten;

En wroeging van berouw en kommer, tot gewin?

Ja, zink' 't voorleden weg! Waar was me op 't ruim der aarde

Één voetstap lieflijk; één, vertroostend by al 't kwaad? —

Het was by 't denkbeeld slechts, dat, wat mijn hals bezwaarde,

Niet langer drukken zal dan 't pad zich rekken laat. —

Herdenken aan mijn jeugd en kindsheid? — Neen, vergeten!

Niet wroeten in een hart dat zoo veel lijden moest,

Dat alle vatbaarheid voor wat genot mag heeten

In de eerste kiemen der ontwikk'ling zag verwoest!

Neen, denke ik nooit te rug! geen tranen die ik plengde .

Beklaag ik, maar die 't hart in 't bijtend wee verzwolg;

Maar 't gif, waar 't valsch verstand mijn beker meé vermengde,

Geheel mijn levensloop verpestend door 't gevolg.

Ach, 't heeft my de ader-zelv vergiftigd van het leven.

Ja, zeldzaam bood het me ooit een zweem van zoetheid aan:

En,

En, waar bleef dan 't genot van 't geen my werd gegeven?

Genieten kon ik nooit; mijn hart bleef onvoldaan.

'k Heb vreugd, 'k heb smart gezien (ja, 'k hoorde juichen, dartlen,)

'k Ontfing met dankbre ziel, doch heb ik iets gesmaakt?

Neen, 'k vond in blijdschap niets dan worstlend tegenpartlen

Aan 't geen in 't zelfgevoel den mensch rampzalig maakt.

En echter: vraag ik me af, wat vormde ik dan voor wenschen? °

Niets, dan wat God my schonk. Iets beters kende ik nooit;

Wat is 't de welke plant die 's avonds moet verslenssen,

Of ze eens een oogwenk met een bloemtjen staat getooid?

Zulk bloemtjen schonk my God, en, mistte 't schitterkleuren,

Of werd het ook miskend, verwaarloosd, en vertreên,

Het ademde voor 't minst niet gants verachtbre geuren,

En balsemde de lucht door hof en heining heen.

Voorzienig God! ja 'k heb Uw goedheid steeds gehuldigd!

Gy schonkt me in 't eind het hoogst dat hier verkwikken kon:

'k Ben U de teérste Gá, en 't dankbaarst kind verschuldigd,

En-laafnis, by mijn dorst, uit Uwe levensbron.

Ach, tot U opziende is me ook 't doorgestane draaglijk:

Gy leiddet me op dit pad, Gy hadt het me afgepaald;

Geen

Geen lijden aan Uw hand, geen zwerven is beklaglijk,
Dan waar 't geprikkeld hart als uit Uw oog verdwaalt.
Ja, zoo mijn kindsheid dan, mijn jeugd, geheel mijn leven,
Aan wat voor lijf en geest het aardrijk pijnlijkst kent
Ten prooi — wat zeg ik? neen, verflinding — werd gegeven,
Waarom geen kalmer blik daarop te rug gewend?
Ja, moet nog later dag ons schrikbaar tegengrimmen,
En dubbel pijnlijk zijn by de altijd open wond;
Zien we en die toekomst en 't voorledene aan als schimmen!
Hierboven smart niet meer, wat hier geen heeling vond.

1827.

VER-

VERSTANDELIJKHEID.

*Nulle pensée en nous ne languit solitaire.
L'une rapelle l'autre, et, grace aux nœuds secrets
Par qui sont alliés les différens objets,
En images sans fin une image est seconde.*

DE LILLE.

Geen denkbeeld ligt in ons onvruchtbaar afgezonderd;
Het eene wekt het andre, en door 't geheim verband
Brengt één er honderd voort, en elk van die weêr honderd,
Tot voorwerp van het steeds zich oefenend verstand.
En wie van ons is ooit een oogwenk zonder denken,
Of wie ontwikkelt zich wat voor den geest komt, niet?
Wie, die een scheinring zich van verre als toe ziet wenken,
Rust, tot dat schijnfel als in neevlen weêr verschiet?
Neen, denken is in ons een geestig adembalen.
Men neemt van uit de lucht een deel des dampkrings in,
Ontbindt dit in de borst met door de long te dwalen,
En 't wordt door 't bloed gemengd, het leven tot gewin.
Wat ware aan't lichaam, spijs? Zy voedt slechts door de ontbinding,
Het scheidt zich 't voedende af, en werpt het nutlooze uit.
Wat

Wat doet elk ingewand? Neen, nergens huist verflinding,
Bewerking is elks aart, die uit zijn vorming spruit.
En, stervling, zou uw geest dan zwelgen; niet verteeren;
Ontfangen 't geen hy grijpt, als in verfloten kast?
Geheugen ware ons niets, zeer t'onrecht noemt men 't LEEREN:
Daar is geen kennis in, de waarheid niet aan vast.
Neen 't voorwerp moet het brein tot eigen arbeid prikkelen;
Dan straalt de waarheid door, en vest zich in 't gemoed.
Te WETEN is zich-zelv' hetgeen m'ervaart, ontwikkelen;
Zoo wordt de geest verrijkt, en zoo de ziel gevoed.
Zoo wortelt het, en wordt een wording uit ons-zelfen;
Zoo is de leering winst, en onwaardeerbare schat;
Een goudgroef, waar de ziel 't waarachtige uit mag delven,
En die oneindig meer dan Péruus mijn bevat.
Zoo schiet de waarheid uit in duizenden van stralen:
Ge ontdekt wat niemand weet, ge ervaart wat niemand zag,
En zult den warmsten dank aan uwen God betalen,
En nu, en in den nooit weêr ondergaanden dag.

1827.

LOF

L O F.

*Es ist ein größzer Lob, daß gute Leute fragen,
Warum nicht, als warum dir was ward aufgetragen?*

OPITZ.

't **I**s ongemeener lof, wanneer rechtschaapnen vragen
Waarom u *niet*, dan *wel*, een ampt wordt opgedragen,
Eene eer bewezen, of een wierook toegebracht.
Wat kreunt een Cato zich of iemand pruilt of lacht?
Laat dees of die een koets met drie span paarden rijden;
Ik mag, wat my betreft, zijn praalzucht gaarne lijden:
Bezit hy rijkdom, hy vertere! 't staat hem vrij;
En beeldt hy zich wat in, het geeft noch neemt aan my.
Geen stervling ook zal hem daar wijzer om gelooven
Dan of hy op een werf slechts brandhout stond te kloven;

B

En

En schoon zich de Ezel kleede in Leeuw-of Tijgrehuid,
 Daar steekt, hoe fraai hy 't past, toch een der ooren uit.
 Ook, waar de halmen 't hoofd te trots naar boven dragen,
 Zal elk het misgewas der ledige oogst beklagen.
 De rijpgezwollen air buigt neder; en 't verstand
 Staat met geen ijden wind van glorie in verband.
 Iets anders is het, lof verdienen, of ontvangen;
 Verdienste is met geen praal, maar zedigheit, omhangen,
 En mint geen oorgetuit van 't windrig lofgebrom,
 Noch ziet naar volksgejuich of groet of handkus om.

Och, vrienden, 'k mocht voorlang geheel dat werk doorkijken.
 By 't rijzen van den wind, is 't raadzaam, zeil te strijken;
 Voor 't minst, te reeven, eer de golfslag zwaarder wordt
 En de al te hooge zee het vaartuig overstort.
 't Is op dit meertjen, vol van platen, banken, klippen,
 Om 't pronken niet te doen met fierlijk overglippen;
 Geen spelevaart uit lust, waarin men zich vermeidt,
 Maar aangenomen reis, ten plicht ons opgeleid;
 Een veertocht ons betrouwd, en, naar gezette richting.

Wat

Wat maakt m'een dartel spel uit heilige verplichting! —
En, mist men de ankerplaats, daar is geen haavnen aan,
En 't stormweêr zal by nacht de kiel te brijzel slaan.
Laat andren op gejuich en lofbewondring azen;
Die bloesfems zonder vrucht zijn speeltuig voor de dwazen,
Niets anders. — Stille rust en zachte boezemvreë
Brengt innig zielsgenot in Gods nabyheid mee.
Wie Hem in 't harte draagt is nooit in nood verlaten,
Bespott' de wareld hem en moog hem de afgrond haten!
Ja: » zalig (zegt de mond der waarheid), zalig hy
» Wie immer mijnent wil den smaad der wareld lij!»

1827.

WIEN TE LEVEN.

*Want het zij dat wy leven, wy leven den Heere,
het zij dat wy sterven, wy sterven den Heere.*

PAULUS.

Wien leef ik? — Andwoord, mijn gemoed,
U vraag ik 't. Is 't voor vleesch en bloed,
En ijdele lust, en valsch genoeg;
Of t'allen tijd onvruchtbaar zwoegen
Voor hersenschimmen die een hoofd
Bedwelmen, krachtloos afgesloofd?
Zou 't overschietend van mijn dagen
Zich in dat woelen nog behagen
Waar alles door dat bréin van ruischt,
Als baren waar de wind in bruischt? —

Ach

Ach neen , ik heb te veel geleden
Van eigen waan en grilligheden ,
Te lang de ledigheid beproefd
Van 't hart dat meer dan dit behoest.
Neen , 'k wil voor hooger wereld leven ,
My gants mijn' Heiland overgeven ,
Hem leven , sterven , bandenvrij :
Schenk , Beëverhoorer , schenk dit my !

Maar Hem te leven , Hem te sterven ,
En , wat het hart verlokt , te derven ,
Blijmoedig , zonder wederzin — !
ô Groote God , wat heeft dit in ! —
Vermag ik 't , worm , aan 't stof ontkropen ,
En durf ik 't van mijn poging hopen ?
Ik , ongestadig , op en neêr
Geflingerd als het woeste meir ,
Nu , kalm en effen in zijn vlocien ,
Dan tuimlend als de winden loeien ,
Met schuimend , kokend stormgeweld ;

Onwetend, waarom dus ontveld?
 Ach, ken ik, kent mijn hart zich-zelfen,
 En kan ik door dien schrikpoel delven
 Die, wie er naar een bodem zoekt,
 De wijsken in hun waan, verkloekt?

Neen, Gy die d'afgrond weet te peilen,
 De hulk het zeefpoor merkt in 't zeilen,
 En d'aadlaar 't spoor wijst dat zijn vlucht
 Zal klieven door het ruim der lucht!
 Gy kunt alleen dat hart doorgronden,
 Zich-zelf onkenbaar door de zonden,
 Maar dorstend, smachtend, ja verfmacht,
 Naar de ondersteuning van Uw kracht:
 Uw kracht, Uw onderstand! Uw zegen,
 In 't smeekend zielsgebed verkregen!

Doch — ondersteuning — He mel, ac!
 Wat is 't dan, dat ik zelf vermag?
 Ik wensch, ik poog; maar 't wenschen, 't pogen,
 Dat zelfs hangt niet aan mijn vermogen:

Wat

Wat is die wil, die zucht, die drift,
Dan vrije heilgenadegift
Van U, ó Gy die 's zondaars saeven
Niet wilt, maar dat hy keer' ten leven?
Ach, trek, ach voer my by de hand
Van stap tot stap naar 't Vaderland.
Ja, leve ik U, mijn zielsbehouder,
Die al den last neemt van mijn schouder,
Waaronder ik gebukt, gekromd,
In 't borstverfikkend wee verstomd,
En, machtloos de oogen op te heffen,
Geen hoop, geen uitkomst kon beseffen;
Die, ze op U ladend, 't hart ontsloegt
Van 't geen met addrenbeten wroegt
En duizenden van angelpriemen;
Ja, uit de om my geleden striemen,
De om my doorstane wond aan wond
Waartoe ge U als mijn Borg verbondt
In angsten, by geens stervlings lijden
Gelijkbaar, me als uw zoenbevrijden,

Met Hemelbalfem overgoot
Die leven opwekt uit de dood.
Ja roepe in my, van dank doordrongen,
Elk vezeltj' als met duizend tongen:
» U, onverwrikbre heilrots-steen,
» Loof, lief, en leef ik! U-alleen!”
Ja leve ik U, om U te fierven,
Wiens dood my 't leven moest verwerven
En in Uw hand den fcepterftaf
Op levenden en dooden gaf.

1827.

GODS

GODS WELDADIGHEID.

Ik zal de goedertierenheden des Heeren eeuwiglijk zingen.

Pf. LXXXIX.

ó **G**od, die, boven 't licht, op zonnengolving treedt
De wachters om Uw thron verduizlend door heur luister,
Maar zelf met zuivrer licht van heiligheid omkleed,
Waar 't vlammend Cherubsoog by wegzinkt in het duister!
Gy die de donders tot Herauten, 't bliksemvuur
Tot lijfstrawanten maakt om Uwen wolkenwagen,
En op den stormwind vaart in Uw gareel geslagen,
By 't kraken van de in angst bezwijkende Natuur!

Wat was 't, wanneer Uw stem het eindloos ruim vervulde,
En 't NIET bestaan greep en in zelfgevoel ontsprong,

De Hemel wederklonk van de uitgeborsten hulde
 Die 't Al, in melody van loutre wellust, zong;
 Daar 't alles op Uw wenk zich afscheidde, aantrok, paarde
 En ordende, ophief en ter neêr zeeg, steunde en droeg,
 Bewogen warelden door hemelkringen joeg,
 En 't leven wortlen deed in 't paradijs der aarde?

Wat was 't dat U bewoog? — Weldadigheid, ó God!
 Weldadigheid — gehoond van dien Ge uit kleiaard bootste,
 D'ondankbre, die, misleid in 't ongestoordst genot,
 Uw waarheid tegendruischte, Uw woord verroekelooste;
 Die de aard, zoo onbepaald met zegen overdekt,
 Ten vloek maakte in zijn val; hem, 't pronkstuk der gewrochten,
 Der Englen vreugd om hoog, en in hun kring vervlochten,
 Met onuitwisbren smet voor de eeuwigheid bevlékt!

Was dit, weldadigheid genieten? dit erkennen?

U, uit vermeetlen waan, te steken naar Uw kroon,
 Met onbezuisde drift het Helfpoor in te rennen,

Met

Met roekelooze hand te grijpen naar 't verboon,
 Zich in Uw recht, Uw licht, Uw godheid in te dringen,
 Om U gelijk te zijn? — Neen, slaven van de Hel,
 't Was uit weêrspannigheid aan 't heilig Godsbevel,
 Den opgeheven hals in 't Duivlendwangjuk wringen!

En zulk verwaten, zulk moedwillig overtreên,
 Kon dit genade by d'onkreukbren Rechter vinden?
 Was de uitgesproken vloek herhaalbaar? — Neen, ó neen!
 De niet ontwijkbre dood moest stof tot stof verslinden:
 Ja de aard weêr aarde zijn; — de donder uit Uw vuist
 Steeds klaatren door de lucht; — het Eden was verloren;
 Hy, stervling, moest in smart en tot de smart geboren,
 Daar zonde en dood in 't bloed door hart en aadren ruischt.

Maar Uw weldadigheid —? Ja! God, Gy bleeft weldadig!
 Daar blinkt Uw goedheid hoogst, waar Ge Uwe wraak vervult.
 Uw doemnis klonk; Gy strafte, maar — in dien doem genadig,
 Belaadt Uw Zoon zich-zelf met onze gruwelschuld.

Hy

Hy neemt de menschheid aan en lijdt voor onze zonden,
 Boet wat de mensch verbrak en sterft voor ons den dood,
 Daalt in den grafkuil neêr, herrijst uit 's aardrijks schoot;
 En onze heeling is in Zijn geflagen wonden.

ô Jezus, vlekloos lam, ten onzen zoen geflacht,
 Gy, Godmensch, troost en heil in 't jammervolle leven.
 Waarin we, in dol vermaak of steeds ondankbre klacht,
 Aan de U steeds vloekbare aarde, onwillig zelfs, verkleven!
 Ach, zend ons van omhoog den heiligenden troost,
 Den Geest, hun toegezegd, die 't hart aan 't stof niet hangen!
 Breek, breek die banden los die ziel en lichaam prangen,
 En die geen worstlend hart, geen aardfche poging, loost!

Welzalg mijne ziel, zoo ze uit deze aardfche nevelen
 Eens op mocht zien, in 't licht aan 't sterflijk oog ontzeid;
 Zoo 't ruifchen van Uw wind die dampen op mocht hevelen
 Waarin ons 't stof omwalmt der logge menschlijkheid!
 Mocht, Heiland! mocht een ftraal, een boezemftraal der waarheid,

Van

Van uit Uw menschlijk , Uw voor menschen teder hart ;
Ons dringen door de borst, wat ware al de aardfche smart !
Doch beiden we ! eens daagt ons ook zulk een Hemelklaarheid.

Ja , eerlang daagt ze ons — ja , die tastbre omneevling vlucht ,
Een flikkring vonkt ons toe in 't midden van dit duister.

Neen , grijp' geen ongeduld uit voorbaat in de lucht :
Ook ons bestemde Uw wil te deelen in dien luister.

Verwachten we , onzen wil verloochnend , neêrgebukt !
Gy hebt de stond bepaald waarnaar de boezems hijgen ;
Volharden we in geduld , in lijd- en vreedzaam zwijgen ,
Tot ge ons den fluier zelf van voor onze oogen rukt !

1827.

VOOR-

V O O R J A A R.

Als in eenen dag der stekting.

JACOBUS,

De lang verwachte zwaluw kwam
En rept aan 't bruine lijf de zilverpluisde vlerken,
Brengt zonneschijn en loof aan bosch en wandelperken,
En schenkt aan 't zwangere ooi zijn klaaglijk-blatend lam.

Ja blaas vrij klaaglijk en verlegen,
Onnoozle met uw zachte en hagelwitte vacht,
Al kent gy 't moordhol niet waar u de vraatzucht wacht:
In de Echo galmt de Dood uw bevend blaten tegen.

Zoek,

Zoek, zoek de zoete moederspeen ;

Hoe kort zult ge aan heur voet die zuivre lust genieten !

Hoe kort is 't, of uw bloed, uw schuldloos bloed, zal vlieten !

Uw leven, uw genot, spoedt in een nachtwaak heen.

't Is weinig, wol en melk te brengen ;

Uw room, uw warme vacht kan menschen niet voldoen.

Voor d'onverbidbren eisch der wreedheid is geen zoen :

Verdelger is hun naam, hun lust is bloed te plengen.

• Maar sterf, in dit uw lot getroost :

Ook ons is 't moordend mes des slachters opgeheven ;

Wy weten 't, zien 't van verr' met nutloos tegenstreven,

En elken dag wenkt ons zijn glinstring uit het Oost.

ô Mochten wy 't als gy verwachten,

Onnoozel, onbesmet, gewasfchen aan den vliet

Die voor het Christlijk hart van nit den rotssteen schiet ;

Hoe vrolijk boden we ons aan 't ons bestemde slachten !

Geef

Geef, Hemel, geef dit elk van ons!

Zoo grijpt geen wolfsgebit ons hangende in de doornen:

Zoo is de dood geen straf, geen blijk van Uw vertoornen,

Maar 't hardste sterfbed wordt een lieflijk eiderdons.

1827.

FRI-

F R I Z O.

Als zich Frizo van de stranden
Waar de Ganges parels broeit,
Neerliet op de lage landen.
Door het Vlie en de Eems besproeid;
Waren 't storm en onweêrwinden,
Wat hem dit verloren land,
Veen met overstoven zand,
Voor geen slag der golf bestand
Maar een roof voor haar verflinden,
In dees Noorderhoek deed vinden;
Daar loeg hem, van 't zwerven moe,
Rust, maar zonder glorie, toe.

C

Doch

Doch hy kwam in woeste palen,
 Waar, op 't klif in roode vlam,
 Met verdelgende oogblikstralen
 't Schrikbaarst Draakspook oorsprong nam.
 Daar, daar vestte 't zich, en woedde
 Zich verheffende uit zijn kuil
 Onder krakend moordgehuil,
 Uren rond, met oog en muil;
 Rund en weérloos lam verbloedde
 Buiten herderlijke hoede,
 En gebboomte, gras en plant
 Dorde van zijn adembrand.

Wee u, bargeschroeide heiden!
 Nergens biedt gy voeding aan:
 Seis noch fikkel mag hier weiden
 Door een ruifchend tarwengraan.
 't Bang gevogelte op zijn veder,
 Hijgende in de onreine lucht
 Van benaauwde boezem zucht,
 Stort by duizend in zijn vlucht

Op

Op die poel des doodschriks neder,
Voor den schrikbren prooivertreder;
Of verzengt in 't bliksemvier
Van 't door de oogen moordend dier.

't Menschdom schuwde 't. gruwzaam blaken,
(Vreeslijk schittrende uit de vert,)

Op een afstand te genaken.

Moed ontzong aan 't krijgrenhart.

Ach! die forsche Heldenpiereu,

Onverwinbaar in 't geweer,

Temmers van het bruischend meir,

Woudstier, boschwolf, winterbeer;

Trotsch op zwevende banieren,

Durven hier geen wapen zwieren!

Vlieden voor den gloënden rook

Van 't verdelgend wonderpook!

Frizo! zult gy ook verslijven

Op een aanblik zoo vol schrik?

C 2

Neen

Neen; maar uwer waardig blijven.

Niets, dat ooit uw ziel verwrikk'!

Met uw legerspeer in handen,

Treedt gy door den fellen gloed

Met het kalme Heldenbloed

't Gruwzaam monfter in 't gemoet

Hoe hem oog en kaken brauden,

Drijft hem 't ftaal in de ingewanden,

En het ftort voor eeuwig neêr!

ô Gezegend was die speer!

Nu zijn fhrik en angst geweken,

't Vlammeend klif is slechts een brand;

Dien de Zongloed uit. deed breken

Uit het broeiend veenftof-land.

Frizo, ja; by krijgsgewaren

Blink' de held in gloriepraal!

Breke en ftuiv' door dreigend ftaal!

Biede een boezem van metaal!

Durv' den dood in 't aanzicht ftaren! —

Maar

Maar gelatenheid bewaren

Als 't bedwelmend bygeloof

Voor 't verstand den blinddoek schoof!

Dit toont ware Heldenzielen

Wien op aarde niets ontzet;

Die voor geenen waanzin knielen;

Wien geen ijdele schim verplet.

Frizo, klim ten Koningszetel!

't Volk erkent u als zijn Heer,

Alles strekt voor u 't geweer,

Alles buigt zich voor u neêr.

En wat eerzucht harten ketel',

Niemands oog is zoo vermetel,

Dat zich waagt, by uw gebiën,

Als weêrspannig op te zien.

Jaren zweefden in hun rond

't Friefche landvolk over 't hoofd;

Maar de brandstof werd verflonden,

En de vlam was uitgedoofd.

Doch wat nimmer zal verfterven,
Is uw naam ó Praziaat?
Zoolang hart in Friesland flaar,
Hollands strand in 't water baadt,
Zal hy eer noch glorie derven,
Maar steeds nieuwen roem verwerven,
Nu van Harens Heldenliar
Hem omvlocht met Dichtlaurier!

1827.

008-

OOSTERSCHE LIJKZANG.

Hamed, Hamed is gevallen! de eedle Hamed voor de zigt
Van den Dwingland neêrgezegen, waar wat adem heeft, voor
Barst' de weemoed uit in klachten, druipt het roodbekreten oog!
(zwicht.
Welke borst, hier, blijft zich machtig? welke wang, van
(tranen droog?
Boezems, ja, schept lucht in 't snikken, en gy, zilte wellen,
(vliet!
Hamed, Hamed, is gevallen, en zijn Heldenkracht te niet.
Lentewolken, drijft in weemoed en verwarring over de Aard;
Treurt, en stort de tranenstroomen waar uw schoot van is
(bezwaard!
Jammert, vogels van den morgen! zangster op abeelenrank,
Dubbel treurig klinke uw klaagstem! smelt tot louter wan-
(hoopklank!
Strooit uw bladers voor de winden, rozen uit den rozenhof!
Hyacinth en anemonen, werpt uw bloemen neêr in 't stof! —

Bosfchen, laat uw takken hangen, schudt en loof en bloesfems af!
 Hamed, Hamed, is gevallen! Hamed zonk in 't duifter graf.

Maar ô neen; herademt, boezems! tranen, staat! en wan-
 (hoop, vlucht!
 En gy breedgetakt geboomte, hef uw kruin weér in de lucht!
 Wolken, houdt, houdt op van fchreien; en, gevogelt', treurt
 (niet, neen!
 Nachtegaal, herneem uw blijtoon, en versmelt niet in 't geweent!
 Ja, verheft u, teedre bloemen, op uw ftengel! kruipend kruid,
 Rijs, en zie naar zijn herrijzing uit den fchoot des aardrijks uit.
 Lang, onftoorbaar, is zijn flimring, aaklig is zijn winterrust;
 Maar eens daagt er toch een morgen voor wie 't doodftof
 (heeft gekust.

Na den Turkfchen Dichter BAKI.

1827.

BY

BY EEN **TAFEREEL** VAN
EEN SPELEND KIND IN ZIJN MOEDERS GEVANGENIS.

In des kerkers aaklig duister.
Waar hy op het vloerstroo ligt,
Speelt het nog onnoozel wicht
Met den rammelenden kluiſter,
En verheugt zich in 't geluid
Dat op 't holle welffel fluit.

Zoo doet elk der ſtervelingen
In des lichaams kerkerband
Die de vrije ziel omſpant,
En tracht nooit zich los te wringen,
Maar met dartel ſpeelſchen zin
Stelt hy daar zijn welluſt in.

Dwaas! van licht en lucht verfteken,
Daar ge in vuilen damp verfmoot,
Wenscht ge naar geen beter oord;
Voelt ge u alles niet ontbreken
In die lijfsgevangenis,
Wat ten welzijn noodig is?

Neen, ge denkt aan geen bevrijding;
Telt de steenen van den wand
(Tot verrijking van 't verstand,)
Met een trotsche zelfverblijding,
En de scheuren van 't gewelf,
Zonder aandacht op u-zelf:

Ja, vergeet dat om die wallen
Waar gy in gebonden kwijnt,
't Zonnelicht verkwikkend schijnt,
Harp en luit de lucht doorschallen,
En, van 's hemels daauw besproeid,
Ware vreugd en leven bloeit.

Waant

Waant gy dan uw zielsvermogen
Voor dees engen kring bestemd;
En den boei, die u beklemt
En op 't steenblok houdt gebogen,
't Hoogste heil waartoe gy wierdt;
En — wat meer is, slechts verzierd? —

Neen; maar 't kan uw hart niet treffen,
Dat slechts deelt in 't geen gy ziet,
Mits ge uw zeemlenbrood geniet;
En, zich hooger op te heffen
Eischt een poging van uw geest,
Die gy als te moeizaam vreest.

Eindelijk echter slijt die keten,
Eindelijk in 't verordend uur
Wordt die hechte kerkermuur
In een oogwenk neêrgefmeten,
En het helder hemelsch licht
Schijnt u blindende in 't gezicht.

Zult

Zult ge dan uw lot betreuren,
Of, verheugd en dankbaar zijn? —
Wellust smaken? — Zielepijn
't Hart verteerend voelen scheuren?
Vraag u dit, en wees bereid:
Waartoe strekt uw vatbaarheid?

1827.

JOAS

J O A S.

Dewijl gy den HEERE verlaten hebt, zal Hy u verlaten.

II CHRON. XXIV, 20.

Prins Joás was hersteld, het recht der kroon gewroken,
Het juk van slaverny en afgodsdienst verbroken,
En Juda bloeide weér by wet en offerplicht
In zegenrijken dank voor 's HEEREN aangezicht;
Maar Priester Jojada voleindigde zijn dagen.
Zijn kweekling was te zwak de last des Rijks te dragen,
Hy wankelde, en vergat den eenig sterken God,
En werd ten speeltuig van 't afvallig Baálsrot.
De list en vleierey van Godverloochenaren
Verlokte hem: hy dulde, en nieuwe vloekaltaren
Verrezen door het land, den waren God ten hoon,
En daagden 's Hoogsten wraak op Koninkrijk en thron.
Ja, 't bloed van 's Priesters zoon, van 's vaders vuur aan 't gloeien,
Moest, 's vaders dienst ten prijs, den Tempelgrond besproeien.
ó Gru-

ô Gruwel! doch wie wacht voor heilig plichtbetoon,
 Van dien hy 't dierst verplicht, op 't aardrijk ander loon!
 Dan de Almacht dulde 't? — Neen: den vijand opgegeven,
 Leert Juda voor de hand des Albeheerschers beven,
 En Joäs, prooi van. krankte en ziels-en lichaamsfmart,
 Voelt op 't beschreide dons een moorddolk in zijn hart.

Ach, Neêrlands Juda, eens Gods zuivre dienst geheiligd,
 De Godswraak treft ook u, en niets dat u beveiligt.
 Keer, keer met Joäs weêr, terwijl Zijn hand u slaat,
 Gy, door de Kerk-alleen van God gevormde Staat!
 Gy hebt Zijn dienst, Zijn leer, Zijn heiligdom vertreden,
 Om de eens bevrijde hals in 't Duivlenjuk te smeden;
 Thands juicht ge, en spuwt, als waar dit misdrijf nog te licht,
 Den Heiland die u redde, in 't vlekloos aangezicht.
 Ge ontkent Zijn roede en tucht en heilige Albeheering,
 Met Baäl-en warelddienst in vloekbre samenzweering,
 En zegt met mond en pen, en woorden en gedrag:
 Wy zijn onze eigen God; wy, de oorsprong van 't gezag!

Gy

Gy de oorsprong van 't gezag? gy, zwak gewormt' der aarde,
Voor niets bestand, zoo niet Gods weldaad u bewaarde;
Die onderworpen werdt geboren, groeide, en bleeft,
En door de afhankelijkheid van 's Hoogsten ordning leeft;
Wiens adem in uw borst uw slechts te leen gegeven,
In dunne lucht verflyegt; leer voor u-zelf te beven.
Gy wilt uw eigen God en regel boven God,
En vrij beschikker zijn van 't u onbandig lot! —
Zoo verr' viel Juda nooit. Ja zelfs geen blinde Heiden
Liet Godverloochning in zijn Burgerstaat verbreiden;
Gy erger: want die God beneden zich verlaagt,
Zijn straffende Almacht op zijn hoofd te wapen daagt,
En trotsch, op 't voorhoofd met des Satans merk durft pronken,
Is in de Godloosheid ten bodem neêrgezonden,
En wil geen redding; maar, door eigen doem vervloekt,
Terwijl hy by de Hel zijn troost en grootheid zoekt,
Zal eenmaal 't reedloos dier zijn reedloosheid benijden.
Verkort, genadig God, verkort den loop der tijden,
Verdelg, indien 't moet zijn, dit aardrijk eer de Hel
Het inzwelg' in de kolk van heuren gruwelwel!

Ver—

Verschijn, beslecht het lot der afgedwaalde volken
 En red wie u behoort, gy Rechter op de wolken!
 Zend uit de zeisen in Uw oogst, en zuiver 't graan
 Van 't onkruid dat ge in bloei ten hemel op ziet gaan,
 Dat 's levens zaad verflukt in de uitgeschoten halmen,
 Verkrimpemde in een lucht vervuld van Hel'sche walmen!

Verdoolden, die bedwelmd, verbasterd in 't verstand,
 Den val en ondergang bezwoert van 't vaderland,
 Is dit uw vrijheid dan, uw vrijheid van geweten,
 Dat ge op het hooggefoelt' in 's Hoogsten plaats gezeten,
 De waarheid lastert en het menschlijk recht beschimpt,
 En gruwbre dwangzucht met Gelijkheidsnaam verglimpt.
 ô Zaad van Barnevelt, ô gift der Loiolisten,
 Op Neêrlands grond verspreid tot nooit vereenbre twisten,
 Wen wankle Armijn, besmet door de Italiaansche lucht,
 Zijn weiflend stelsel vormde in smaak der vrijheidszucht
 Waarvan 't erkend bezit toen herfens deed ontbranden
 Om vrij van God te zijn als van de Spaansche banden;
 Wen 't zwijmeldronken brein, door dartelheid bezielt,

Naar

Naar nieuwigheden stond en maat noch perken hield.
Wat was toen 't gantsch bedrijf? Door Hellsche gruwelwetten
Wat voor hun pop niet boog verdrukken en verpletten.
Vergeefs verheelt men 't. — Ops, rechtschapen Hollandsch bloed,
Heugt van die tyranny en hoe zy heeft gewoed.
Sints moest het Nasfaus huis, toen braven Maurits gelden,
Met wie voor 't rein geloof hun bloed te pande stelden.
Een Staatsman, groot door list en valsche kuiperij,
Wiens willekeurigheid, ontaard in dwinglandy,
Geen recht, geen eed ontzag . . . maar sparen wy zijn grijsheid,
(Wat, hemel, wat is deugd, wat menschelijke wijsheid!)
Hy heeft voor 't Staatsvergriep naar eisch des rechts geboet.
Dan ach! de kanker bleef en heeft steeds voortgewroet.
Ach! 't zaad wies op en breidde, en op en onder de aarde
In tak en wortel uit, verdierf de wondkruid-gaarde,
En kraai-en raafgebroed, zich nestlende in zijn kruin,
Ontreinigde en verwoestte oud-Hollands vrije tuin.
Zou hier de onnoozle duif nog sloorloos kirren mogen,
De tortel aan heur gâ nog lieflijk tinteloogen,
By 't woest gekrijsch, gekras, gefnater, en getier

D

Van

Van al 't onrein gespuis? Onnoozlen, neen, van hier!
 Of wacht ge, dat zich God dat Neêrland nog ontferme
 En 't in zijn spoorloosheid ook tegen zich bescherme?
 Ja, smeekt het — Mocht het zijn! Ja, drong ook door dit graf
 De stem die 't doodsgebeent' het leven wedergaf!
 Voor u is niets te zwaar, ó God van mededogen! —
 Ja, blijde ontsiep ik thands met dit verschiet voor oogen!

Rampzaalgen, die van waan gezwollen, 't schoonst gewest
 Hebt uitgeschud van bloei en glorie, en verpest,
 Waar is zijn welvaart thands, zijn aanzien, macht en schatten?
 Waar zijn die armen thands die Oost en West omvatt'en
 En wetten gaven aan de rijzende ochtendzon!
 Waar vlijt en nyverheid, die schatten overwon
 En overvloed verspreidde in alle burgerrangen,
 En naar geen grooter, naar geen beter liet verlangen?
 Waar bleef die eerlijkheid, aan Hollandsnaam verknocht?
 't Vertrouwen, nooit misbruikt, en schuw van achterdocht?
 De zaligheid der Echt, de rust der huisgezinnen?
 Het zoet van eigen haard na 't zoete brood te winnen?

De

De wederzijdsche zucht van Oudren en hun kroost? —
 Rampzaalgen, vraagt u dit, en — andwoordt niet, maar bloost!
 En, schuldeloos geslacht in dezen tijd geboren,
 Wat lot verwacht u! beef! — Wat lessen zult gy hooren,
 Wat voorbeeld volgen, wat beproeven op uw baan!
 Hoe eindloos duur zal u der vaadren dolheid staan!

Reeds was 't geweld beproefd der woeste plonderaren,
 Al dansende ingehaald met dolle feestgebaren,
 En 't uitgeputte volk haalde adem; maar hoe kort,
 Of 't plettrendst juk wordt straks uw' schoudren opgestort!
 De dwingland die Euroop als met den arm omvaâmde,
 Zich-zelv' in 't duivlenhart geen duivlengruwel schaamde,
 En Volk en Vorsten stout den voet zette op den strot,
 Eischt alles, eischt uw bloed, uw eenig overschot.
 Ook dit geeft ge, en gy zwijgt. — Ten smaad geboren slaven,
 Wat durft ge 't woord van vrij nog noemen als Bataven.
 Neen, geen Bataven; schuim van aller volken schuim,
 Te saam gevloeid als 't wier op 't ongestadig ruim!
 Ja, toen de dwingland viel, van God en mensch verlaten,

Stondt ge op, en greept den moed, hem meê te durven haten.
 Oranje was op nieuw uw toevlucht, gy werdt vrij,
 Maar werdt geen Neêrland weêr, geen vaderland, voor my.
 Ach! eens te zalig land, verdarteld door den zegen!
 Wat treedt ge in dit verval nog gruwbrer jammer tegen!
 Erkent ge uw toestand niet, van allen steun ontbloot?
 Ten spot van vijand, vriend, gebuur, en bondgenoot;
 Te machtloos om wien 't zij tot steun of hulp te strekken,
 En mooglijk nog te groot om de afgunst niet te wekken;
 Ten doel aan 't onbescheid van andre Mogendheên,
 En — van uw God vervreemd, den waren steun alleen.
 Ach, hoe betreur ik U, gy land van heil en weelde,
 't Geen nijverheid, uit slijk, voor bloed en schatten teelde;
 Gy pronkstuk, door de vlijt van 't voorgeslacht gewrocht,
 En volk, voor 't goed en bloed der Vaadren vrijgekocht.
 Ach! weinig, dat ge 't bloed dat voor u vloot, verzaakte,
 Vervolging tot het loon van trouwbetrachting maakte,
 't Zij alles voor uw heil geofferd, en nog meer!
 Maar keer, ô Neêrland, tot uw Heiland! keer, ja keer!
 Zie nogmaals op u-zelf, op hooger dan belangen

Waar

Waar ijde handelwinst of geldbestuur aan hangen,
Zie met een 't seenen hart verbrijzelenden schrik,
Op 't naadren (hooglijk) van 't ontzettendst oogenblik.
Uw dijken schudden, en uw waterweeren vallen;
Uw gronden zinken by uw opgehoogde wallen;
De orkanen stormen met rivier en open zee
Met losgelaten toom op binnenwaard en ree;
De Godswraak voert hen aan, en dam en sluis bezwijken:
Een andre luchtgeest woedt en zaait uw grond met lijken:
Wat werd en wordt van u? Hef eindlijk hart en oog
Naar 't slaande Godszwaard dat u teistert van omhoog.
Of is dán 't uiterst — 't uur van ondergang, verscheenen?
Ontbreekt er zelfs de traan om by uw val te weenen?
Wilt, wilt ge, onzinnig volk, niet anders dan vergaan?
Vaarwel dan; 'k geef het op, en heb mijn hart voldaan.

1826.

MIJNE AFZONDERING.

De wereld en 't gewoel ontvloten,
Mijn ziel 't onlijdelijkst gekwel,
Wat wil, wat zoek ik me in mijn cel? —
Een kluz'naars plaag om 't vleesch te dooden,
Een eigenwillig goochelspel,
Zijn' God als dienstwerk aangeboden
Tot zielsbevrijding van de Hel? —

Neen, 'k heb een andren schuldvoldoener
Dan eigen pijniging van 't hart
In zelfgezochte lichaamsmart:
Hy leeft, mijn Heiland en Verzoener;

En

En 'k voel mijn boezem niet benard,
Schoon fruik of doorne, dor of groener,
Mijn kreuplen voet gestaåg verwart.

Neen, 't afgematte hoofd en leden,
Het afgepijngd ingewand,
Voor 't langer hobblen niet bestand
By 't walen der geschokte reden,
Wenscht in 't ondankbre vaderland
Een plek, waar, by mijn sterfbeds-beden,
Mijn rust niet meer worde aangerand.

Doch waar, helaas? In welke hoeken
Mijn voet my heenvoer', 't is om niet.
De Wareldgeest die thands gebiedt,
Vervolgt my met vijandlijk vloeken;
En 's levens reeds zoo trage vliet
Moet, kronklend, weg en uitkomst zoeken
Door klip by klip van zielsverdriet.

Mijn boezem, klaag! u voegt het klagen,
Zoo 't klagen ooit den weemoed zust!
Voor my is hier op aard geen rust.
Ach, heb ik niet de felste plagen
Wanneer de plicht het vroeg, met lust
Waar 't lot my sleepte, rond gedragen,
De wereld op en neer gehutst?

Is dan voor my geen eind aan 't zwerven?
Heeft de aard geen plekken vrij en stil.
Waar, buiten wrok van Staatsgeschil,
Mijn hart de kalmte mag verwerven,
Ontslagen van den molenspil?
Moet hy die alles blij kan derven,
Steeds hupplen naar eens anders wil?

Mijn zangtoon is geen ijdel pronken,
Maar, als de klaagstem onder 't loof, (*)

(*) Filomeel.

Of tortel in den steenrotskloof,
By 't glimmen van mijn laatste vonken,
Voor lof en smaad, en spotzucht doof,
En diep in de enge borst gezonken,
Slechts zielsveraaming in 't geloof.

Hy zal, ô Dichterlijke choren
Die met vereischte kracht en zwier
De snaar doet dartlen op de lier,
Uw roem; uw melody niet flooren.
Mijn grijsheid staat naar geen lauwrier,
En wat nog schijnt door de asch te gloren
Is flikkersprank van 't uitgaand vier.

1827.

L O F R E D E N E N .

(Werklijk uit uittreksels van Genootschaps lofredenen gesproken.)

'k **H**eb eertijds ook gemeend zoo wel als Socrates,
(Al hield ik by dien paai vol wijsheid juist geen les,)
Dat iemand prijzen, was zijn deugdlijkheid verhalen;
Niet, dat hy vrolijk was op feest-of vriendenmalen ,
En onder 't pijpen, lief kon keuzlen aan den haard,
En graág zijn kaartjen speelde, en meer van dezen aart.
Maar eindlijk moet ik toch uit voor- by voorbeeld leeren
Van mannen van gewicht die mode en tijd regeeren ,
En Maat- by Maatschappy van onbetwist gezag,
Dat Lofrede overal heur stof uit nemen mag.
En waarom niet? Elk een heeft vast iets prijzenswaardig,
En elk behoort zijn lof. Die regel is rechtvaardig.

Munt

Munt de een in 't kleppren op den spreekstoel heerlijk uit,
Ook zedigheit eischt roem, die spraak heeft noch geluid.
Zit de een zijn pijpen steeds met deftigheit te rooken,
Een ander leegt zijn fles terwijl er wordt gesproken,
Een derde fluit het oog en slaapt genoeglijk door,
En prijst den redenaar zoo goed als op 't gehoor.
Ook werk, gehoor, en slaap, 't geeft al de zelfde renten,
Want elk betalen zy hun vaste *contingenten*.
En heeft niet elk getrouw en steeds bestendig vriend
Een panegyricum by 't Broedergild verdiend?
Ja, Lofrede is een ding, aan elk die sterft, verschuldigd,
En in den doode wordt elk Medelid gehuldigd
Die met hem aanzat, hoorde, en toelaaggelden gaf.
Genootschap, schaf toch nooit die Lijkmis-redens af!
Zy vullen menig uur: ja meer! zy vullen boeken,
Waartoe men anders stof met flonsjens had te zoeken,
En elk Genootschap toch, of (wilt ge 't?) Maatschappy,
Is op zijn werken fier, naar grootte van hun rij. —
Wat ook is schooner, wat vertroostender te hooren,
Dan, waar 't verstorven Lid gehuisd was en geboren,

Waar

Waar 't school stond, daar de man zijn a, b, c verkreeg,
En waar hy tot den rang van leerzaam schoolkind fleeg,
En toen, langs trap voor trap, van Groen, Student, en voorders
Als Doctor werd erkend in 't gild der Menschenmoorders,
Of Beurzenfijders, of wat naam de domme gril
Van spotters van beroep ons (halzen!) geven wil?
En dan, wat vrouw hy kreeg! — Maar boven al, wat ampten!
Hoe nijd en afgunst daar, maar vruchtloos, tegen kampten!
En of hy liefst Bourgonje of Poorter dronk, of Ale,
En wat hy stuwen kon, hoe weinig of hoe veel?
Wat boeken mogelijk hy zijn leven had doorbladerd!
Wat heerlijk kabinet van zeldzaamheên vergaderd;
Van torretjens, misfchien, kapelletjens, gesteent',
Of oesterschulpen, mensch- of dierlijk doodsgebeent',
Of wat de nijverheid, eens bezig saam te rapen,
In lade en vakken schikt, om — nooit weêr aan te gapen.
Ook, of 't op zolder was of in een keldergat,
Waarin hy 't ongestoordst en 't liefst te mijmren zat;
En of zich, in *bergère* of leuningstoel gezeten,
Zijn sehrijf- of teekenpen met meer voldoening kweten.

In

In 't eind, of 't buikloop of verstopping was, waarmeê
 Vrouw Atropos op 't lest zijn levensdraad doorsneê;
 En of hy, had hy toen den geest niet opgegeven,
 Niet nog wel twintig jaar of meer had kunnen leven.
 Dit al is leerzaam en verkwiklijk op zijn plaats,
 En elk erkent zich-zelf in 't lot zijns Medemaats;
 Ja, smaakt het zoet, van, na voleindigd pijpjeus rooken,
 Als maag en ingewand zich weigren voort te koken,
 Ook zelf als letterheld en wijsheids hechtste zuil,
 (Minerve dierbrer dan Meduzaaskop en uil,
 In wolken van tabak ten hemel op te rijzen,
 By 't uitzicht op misfchien nog grooter eerbewijzen,
 Wen (mooglijk!) hier of daar eens kunstnaars beitelstift
 Zijn naam en Tituskop in duurzaam marmer grift,
 Tot kindren met de vraag hun Oudren zullen kwellen
 Wat toch dat ding daar doet, en wien het voor moet stellen?

Voor my, die steeds mijn weg, en afgezonderd, ging,
 En zelden lof dan die my smaakloos was, ontging,
 'k Was nimmer gretig, met genootschaps koordkatrollen

Ter

Ter Dichtren—eeuwigheid my op te laten rollen,
Om met, of boven 't hoofd van klubgenooten uit
Te zweven in de mist van 't breinbedwelmend kruid:
Maar 'k heb die fraaiigheên een tijd lang moeten deelen,
Gezien en aangehoord in 't ijslijkst zelfvervelen.
In 't einde, ik kon niet meer, sloot me op, en raakte vrij,
En wacht (dit hoop ik) ook geen lofrede oyer my.

1827.

WIJS-

WIJSHEIDSJACHT.

- » **J**a, veel belooft ons 't pad der Wijsgeerte. Ach, 't is schoon
» Te steigren naar geen vod van Dichtrenlauwerkroon,
» Maar om de wijsheid-zelv' te grijpen, of zijn netten
» Naar fenix Waarheid tot verrassing uit te zetten:
» Licht vliegt die vogel (wie kan 't weten) daar eens in.
» Ze is eenig in haar soort, en wonderfraai van veëren;
» En, zijn er duizenden die ze even graag begeeren,
» 'k Ben even na daartoe, en (denk eens,) welk gewin"! —

Maar stel: gy hadt haar in uw kooitjen, Filozoof;

Wat zoudt ge met dien fraaien roof? —

- » Wel hemel, wat een vraag! Ik zou ze laten kijken.

» 't Gaf

- » 't Gav me aanzien, wijd en zijd vermaardheid. En misfchien,
- » (Liet ik ze op kermis voor een kleine handgift zien,)
- » Zou 't tevens ook mijn beurs verrijken." —

Ja wel! zoo zijn er meer die naar de Wijsheid staan.
 Doch met dat oogmerk op die vooglenjacht te gaan
 Is menschlijk, 'k sta het toe, maar zal ze nooit doen vangen,
 Al woudt ge duizend netten hangen.
 Wie Waar-of Wijsheid tot vertoon of geldwinst jaagt,
 Dien moet, indien hy immer slaagt,
 Het hart en 't hoofd nog eerst van 't spinrag leeggevaagd.

1827.

WOR-

WORSTELING.

Je suis vaincu du temps, je cède à ses outrages.

MALHERBE.

'k **H**eb geworsteld met veel rampen ;
Maar met meer nog moeten kampen :
Met — een schrikkelijken Reus ,
Die paleizen, sterkten, sloten ,
Met één voetschop om kan ftooten ,
En, in tweestrijd gants niet heusch.

'k Hield my stijf; hy sloeg my builen
Daar wel menige om zou huilen ,
Maar ik stond gelijk een paal.
Wie 't op afstand aan mocht kijken ,
Riep wel, dat ik zou bezwijken ;
Doch ik hield my van metaal.

E

Ein-

Eindelijk, na wat heupverlammen,
En wat arm- en beenverstrammen,
Pof! daar lig ik, 't is gedaan;
Hy behaalde toch de zege.
Lang weêrftond ik, en ter dege,
Maar weet nu niet, op te staan.

Ja, de TIJD is toch de sterkste;
Onze krachten, de beperkste,
En (helaas!) van korten duur.
Wat men ook van weêrstand snater',
Bukken moet men, vroeg of later
Voor dien flooper der Natuur.

1827.

'T MEN-

'T MENSCHELIJK LEVEN.

Kort van dagen en zad van onruste.

Jon.

Vol smarts en weinig zijn uw dagen,
Gy vrucht van Vrouwelijken schoot!
Het vreeslijk vonnis is gellagen:

Stof zijt ge, en keert tot stof, een offer van de dood.

Beteekend zijn de dag-en avondstonden,
Wier reeks bestemd is u te drijven over 't hoofd.
Hun vlucht is aan 't getal gebonden,
Geringer dan het hart ('t begoocheld hart!) gelooft.

En ach! zoo kort, zoo eng omfloten,
Een span in d'onafmeestbren tijd,
Nog met wat jamm'ren overgoten,
Waar 't lichaam in bezwijkt, de ziel zoo gruwzaam lijdt!

De blijde Hoop, by 't lachen van den morgen,
 Leidt danfende u op 's levens baan;
 Maar 't onweêr bromt, en 't regent zorgen,
 En 's levens zon duikt neêr om nooit weêr op te gaan.

Ach, pelgrim! ach, verhaast uw treden
 Door dit gewest van vreemdlingschap,
 Eer in een nacht vol ijslijkheden,
 U dolende in het wild een hongrend dier betrapp'.
 Zie 't frisch gebloemt', het veldfieraad der dalen,
 (Uw beeld in during en vergaan!)
 't Geboomt' waarmee de heuvels pralen,
 Van kleur en kroon ontbloot, in 't Winterdoodkleed staan.

De nijpende adem blaast van 't Noorden;
 De zon drijft lager aan de trans;
 De fierfels die de beemden boordden
 Verdwijnen, en Natuur mist lieflijkheid en glans.

Het

Het levensfap staat stil en stopt in de aderen;
En, achtloos langs den grond gestrooid,
Ruischt enkel stormwind door de bladeren,
En 't aardfche Paradijs schijnt redloos uitgeroid.

Maar 't strenge Jaargetij' gaat over,
De Lente neuriet weér door 't kruid,
't Geboomte doscht zich weér in 't lover,
't Herlevend aardrijk rolt zijn bloemtapijt weér uit.
Doch eens in bloei verwelkte stervelingen,
Wacht geen te rug keer uit de dood:
Geen scheutjen ooit zal de Urn ontspringen
Waarin een teedre hand zijn overblijffel sloot.

Geen vuist kan de ijzren deur doen kraken
Van de onverbidbre doodspelonk,
Geen kunst of macht zijn banden flaken,
Noch 't stof hereenigen dat in verwoesting zonk.

De Tijdvloed stuwt zijn onbetoonbre baren
 Naar 't eeuwig oeverlooze diep,
 En, eens ter bronkruik uitgevaren,
 Geen macht, die ze ooit te rug of naar heur oorsprong riep!

Geen dag eens levens, eens in 't duister
 Gedolven van de ontoorbre nacht,
 Wordt immer tot den zonneluister
 Van uit de draaikolk van dien afgrond weér gebracht.
 Waar éénmaal 't hart, waar de adem ligt bezweken,
 En overdolven van het graf,
 Daar rukken weedom, treuren, smeeken,
 Noch mensch-of Englenkracht, de onbreekbre grendels af.

Waar zijn onze oud-en oudervaderen,
 Die teelt van 's warelds morgenkracht!
 Die Heldenvorsten uit wier aderen
 Ons 't steeds verbastrend bloed geen deugden overbracht?

Zy-

Zy-allen, ach! zy zijn ter rust getogen
Naar 't eeuwigdurende verblijf:
Hun stof moest 's aardrijks rug verhooggen,
En weêr ter grondstof zijn van eenig dierlijk lijf.

Maar de Almacht hoort de stervenssnikken
Des menschdoms nog genadig aan.
Zy ziet in de uiterste oogenblikken
't Van angst verkrimpend hart nog steeds voor 't leven slaan.
Zy wil niet dat de stervende ook versterve,
Maar, als hem 't wrakke lijf ontzinkt,
Een hooger levensstand verwerwe,
Waarin hy eeuwig blijde en naast Gods Englen blinkt.

Naast de Englen — wy! in zonde ontfangen;
Wy, met den worm verwant aan 't stof,
En die uit kleiaard samenhangen!
Wy menschen — burgers zijn van 't vlekloos Hemelhof! —

Wy blinken naast Gods heilige Engelenchoren
Zich scharende om Zijn Hemelthron! —
Ja dit verleent Hy d'uitverkoren'
Wien 't reinigende bloed Hem eigent van zijn ZOON!

Vrij naar Logan gevolgd.

1827.

—————

DE

DE GEZALIGDEN.

God zal alle tranen van hunne oogen afwisfchen enz.

OPENS.

Hoe gelukkig zijt gy, Vromen,
Die, genadig opgenomen
Uit dees aardfchen jammervliet,
Op uw droeve ftofgenooten,
Nog in 't lichaam opgefloten,
(Wis in deernis) nederziet!

Die hier in den kerkerkluifter
By het zielbenaauwend duifter,
Met het hoofd ter aard' gebukt,
Niet dan jammer zien en rampen,
Eindloos met ons-zelfen kampen,
Diep in zorg en angst gedrukt.

Gy, daartegen, rust van 't lijden
Na getrouw standvastig strijden,
Met de levenskroon op 't hoofd!
Met der Englen feestgezangen
In hun Geestenkring ontfangen,
Waar ge God en Heiland looft.

Als door Jezus bloed gekochten,
Buit op 's vijands macht bevochten,
Ziet Hy-zelf u juichend aan;
Loste wat voor band mocht prangen.
Wischte 't doodzweet van uw wangen;
Van uw oog de laatste traan.

Daar mag 't oor de klanken drinken.
Die in mist noch nevels zinken
Gode waardig en het Lam;
Daar moogt ge in de alreine Choren
Met het Geestendom ontgloren
In een heiligende vlam.

Ach,

Ach, wie zou dit stervens-leven
Niet verlangend overgeven,
Al bezat hy heel deze Aard!
Slaak, ó Heiland, deze banden
Te Uwaart strekken wy de handen:
Trek, ó trek ons hemelwaart!

1827.

KORT-

KORTHEID DES TIJDS.

Fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Virg.

De tijd is kort, ja meer dan ooit te voren;
Zijn loop versnelt bemerkbaar dag aan dag;
Maar werd hy ooit zoo schandelijk verloren? —
Zie daar, wat elk wel recht bedenken mag!
Waar heeft men tijd, om aan zijn hart, geweten,
Zijn God, zijn heil, te wijden naar den, plicht?
Wie, hoe 't beleid zich de uren af moog meten,
Vindt tijds genoeg voor 't geen de ziel verlicht?
Ach! 't lijf niet slechts eischt van 't zoo kostbaar leven
Zoo eindloos veel tot nooddrift als zijn recht,

Maar

Maar 't is nog méér, wat we aan de dwaasheên geven,

Waar aan 't misleid, 't verdorven, hart zich hecht.

Wat kost ons niet 't voldoen van booze lusten,

Het valsch genot, in naberouw geboet!

Wat ledigheid, verbloemd met schijn van rusten,

Waar de yver voor ons welzijn waken moet!

Wat niet, de dwang van de aangenomen zeden;

Gezelligheid, wier wrijving 't hart vereelt,

Met laf gesprek, en spel, en nietigheden,

Waar in geen ziel dan tot verstrooiing deelt!

Verstrooiing? ach, verwarring! hersensuizen,

Verloochening van waarheid, plicht, en eer!

Meéplichtigheid, uit vrees van aan te druizen

Op d'aangreep zelfs van d'Euangelieleer!

Meéplichtigheid aan laster; wangevoelen,

Verderflijk, maar den tijdgeestangepast,

Dat de ernst en gloed des Christens doet verkoelen,

En 't hart besluipt, verweldigt, of verrast! —

o God, brengt dit het tijdperk onzer dagen,

Dit, wat men zich ten regel voorstelt, meé? —

Ja,

Ja, zoo men ooit dees wereld wil behagen,

Of leven wil in uiterlijke vreed.

Doch kan zich 't hart naar zulk een regel voegen? —

Men smoort zijn stem in wisslend feestgebrom.

Die buiten God een bron zoekt van genoegen,

Verloochen' Hem, en leve in 't Heidendom!

1826.

WAN-

W A N G E N O T.

*Spe sequimur, gradimurque fide, fruimurque futuris,
Ad quæ non veniunt presentis gaudia vitæ.*

PRUDENTIUS.

Waar de overvloed de volle horen flort,
Komt echter steeds, iets wat men wenscht, te kort,
En dit gevoel vergalt het grootst genoeg.
Alleen by U, ó Algenoegzaamheid,
Is 't vol genot door alles uitgebreid,
Geen vruchteloos om meer en meerder zwoegen.

Wat zoekt men dan een spijs die nooit verzaadt,
Een tergingsdrank die geene dorst verflaat;
Wat, pijniging van onrust voor verkwikking?
Verzadiging en zielrust is by God,
Zijn woord-alleen volkomen heilgenot;
Maar wareldvreugd, bedwelming en verftikking.

Be-

Bedwelming van betuimling die vervliegt,
 Waarvan de droom te loor stelt en bedriegt;
 Verflikking die den oorsprong dempt van 't leven.
 Rampzalig, wien die sluimerflaap bevangt,
 Wien ooit die stik-en worgingsdamp omhangt
 Waarin de dood en Helfche plagen zweven!

Ach! zien wy op tot Hem-alleen die redt,
 En waken wy in 't bruischend zielsgebed,
 By 's warelds lust en vleiend zielbekoren!
 Ô God, behoed —! Verlosfer! ô bevrij
 Den brozen mensch in 't hachlijk stormgetij'.
 Gy die in nood den bidder wilt verhooren!

1826.

On-

ONRUST EN NIETIGHEID.

— » *Usque tenebo,*
» *Persequar:*” —

HORATIUS.

’t Is hard, Horatius, wanneer ge een stille laan
Uit Dichterlijke zucht ter mijmring ingegaan,
In ’t zoet gezelschap van u-zelfen opgetogen,
Op ééns een kwelgeest van ter zij’ ziet aangevlogen,
Die u ’t bezadigd brein en lichtaandoenlijk hoofd
Als ware ’t tot in ’t hart met mokerlagen klooft.
Maar wat zoo ge onzen tijd beleefd hadt, nu de morgen
Slechts aanlicht in een mist van . . . zegge ik levenszorgen,
Of zielsvermoeiing in behoeften? Neen ó neen,
Tot eeuwig wangevoel van loutre nietigheên,
Waarin m’ u dwingen wil met andren deel te nemen,
En die ge u eindloos aan ’t verwildrend hoofd hoort temen;
Of vragen, even zeer belangloos voor die vraagt;
Als wierd men aan de spil eens molens omgejaagd

F

Om

Om gerstengraan, neen kaf voor 't varkenskot, te pellen,
 En 's levensplicht vervuld in enkel hersenkwellen?
 Zoo leeft men hedendaags. Voor stille en zoete rust
 Heeft niemand vatbaarheid, gevoeligheid, of lust.
 Zich-zelf, zijn huisgeluk genieten; in zijn wanden
 Den kring besluiten van zijn wereld; zegenpanden
 Des hemels smaken in nabyheid van zijn God —!
 Waar bleef bevel of wensch voor zulk een sül genot?
 Waar 't huislijk heil? 't geluk, van in elkaar te leven,
 Van hart aan hart niet slechts, maar ziel aan ziel te kleven?
 Dat ademen, dat zelfverliezen in elkaar
 Dat alles samensmelt in 't eens vereenigd Paar,
 En de echte sponde tot een hemel schept van Engelen,
 In wien de Serafs zich als deelgenooten mengen?

Daar was, en 'k heb dien tijd nog immer voor 't gezicht,
 Dat elk zijn dagen sleet in 't leidfel van den plicht
 Die ieder oogenblik vervulde van het leven,
 Met huiszorg, en beroep, en Godbehaaglijk streven.
 Ontspanning uit den toom van 't opgelegd gareel
 Was geen behoefte aan 't hart, en de arbeid nooit te veel.
 Ja, de arbeid was genot, en 't zalvend rustverpoezen

Was

Was geen verwildringszucht tot zelfverroekeloozen.
Men kende 't woord niet van verftrooïing. — Zalig land!
Waar noestheid leven fchiep en onderling verband
In steeds gelukkige en gewenschte levenskringen,
Die werkende op elkaar, zich onderling vervingen.
Geen plicht viel immer zwaar, maar was 't genot der ziel:
Geen daaglijkfche arbeid werd tot raatlend molenwiel,
Maar was elk dierbaar en verkwiklijk in 't volbrengen,
En zoet viel 't, voor zijn brood het edel zweet te plengen.

De blijde vader brak na rondgewerkten dag
Aan dankbre Gade en kroost in liefderijk ontzag
Het voedzame avondbrood by onmiskembren zegen,
Met de aandacht van 't gebed, uit reine borst geftegen,
En dankte, en fliep gerust by 't argloos huisgezin
Op Gods voorzienigheid voor 't naadrend MORGEN, in.
Het kind wies dankende op in de ongestoorde blijheid
Der zoete afhanklijkheid van huisfelijke vrijheid,
En de ouders koefterden voor 't hun gefchonken zaad
Geen andren wensch in 't hart, dan even dankbren staat.

Die tijden zijn voorby; en 't eeuwig lot der telgen,
Den kroes der dwaasheên van hun Vaadren in te zwelgen,

Was onvermijdbaar! Koud voor 't innerlijk gevoel,
 Is 't leven overal een onbestemd gewoel.
 Geen huisfelijke rust, geen huis- of Echtgenoegen,
 Geen oudrenvreugde meer in 't kind waarvoor zy zwoegen;
 Maar Staats- en stadnieuws, maar bemoeizaam onderzoek
 Met de oogen opgespart naar elken donkren hoek,
 Om al wat andren raakt voor elks gezicht te ontblooten,
 't Zij grievend of tot smaad van de aardfche drukgenooten.
 Dit uit te breiden, zelfs met haatlijk onbescheid,
 Heet fcherpzin waar m'op roemt, verftand, doorzichtigheid,
 En onverblindbaarheid van fijngesleepen oordeel;
 Ja, of eens buurmans leed zijn' buurman waar tot voordeel,
 Men pronkt er mede als winst en opgedolven fchat,
 Die rang en aanzien geeft by de opgetogen Stad.

Nog meer! Men dicht aan elk zijn eigen wijs van denken,
 Zijn eigen inzicht, op; en, 't moog de waarheid krenken,
 't Wordt gangbaar, 't wordt geloofd, ja, 't lijdt geen twijfel meer:
 » Die 't uitvond was een man van doorzicht en van eer.”
 Wie kan ook in dees tijd van kunftig menschendrillen,
 Iets anders zien of doen, gevoelen, trachten, willen?
 Wie vatbaar wezen voor een andre zucht of wensch?

Een

Een mensch is immers toch niet anders dan een mensch,
 Een soortnaam van gedierte, als paarden, apen, honden,
 Te richten zoo men wil, en aan hun les gebonden,
 En (dank zij les aan les!) de kiem van menschlijkheid,
 Voorheen door rede en plicht tot bygeloof misleid,
 Wordt reeds voor de eerste jeugd by 't nieuw verstandlijk kweken
 In 't pralend onderwijs belet om door te breken,
 Verdrukt, of afgeleid; en napraat op gezag
 Is alles wat ons thands de hersens vullen mag.

Het zij zoo, 't was Gods wil: de wereld moest verbafteren
 En de opgestegen Hel geloof en waarheid lasteren!
 Twee eeuwen stond ons land en bloeide God ter eer',
 En — 't Ongeloof stond op, daar was geen Neêrland meer.
 'tWerd Frankrijks voetvaag. 'tMoest, voor d'Eeuwgen ongezien;
 Den duivlen onder 't juk der overheersching dienen.
 Dat juk verbrijzelde, en ons Neêrland was weêr vrij? —
 Neen, Jezus kerk bleef slaaf der wereldheerschappy.

ô Land, door 't waar geloof, ten toonbeeld van Gods zegen,
 Uit martelarenbloed ten top van macht gestegen!
 Hoe boet ge een afval, een verloochning, waar ge nooit

Van wederkeeren kunt, en die uw val voltooit?
 Neen, Hollands Maagd steunt thands, (*) als in voorleden tijden,
 Op 't Godlijk woord niet meer, dat voor haar plach te strjden.
 Neen, zy beschermt haar schat, haar dierst kleinoed, niet meer;
 Geen hoed der vrijheid zweeft op 't staal der Oorlogspeer.
 't Is al voorby, en ach! vergeten. De eer der vaderen
 Bruischt gloed noch ijvermeer noch veerkracht door onze aderen;
 De Heilbron werd gedempt, vermoedderd, en vertreên.
 ó God! ach wend een oog van deernis naar beneên!

1827.

(*) *Hac nitimur* (namelijk 't Bijbelwoord), *hanc tuemur* (namelijk de Vrijheid). Zie den stempel der Hollandfche guldens.

LEN-

L E N T E Z O E T .

Wanneer by 't vliên der Wintervorst,
De blijde Lent genaakt,
En Progne, met bebloede borst
Uit kreek en poel ontwaakt,
Het kunstig nestjen samenvlecht
En aan des hooibergs roeden hecht;
En, voor 't bevrozen waterglas,
Een nieuw ontsproten gras
Van 's Landmans voetstap kraakt:

Wat dan, wat zou mijn ouderdom
In 't frisch herlevend dal?
Verstijfd en waggelend, doof en krom,
By 't hupplend feestgeschal?

Neen, noodig my in 't jeugdig kruid
 En bloefemschietend hout niet uit;
 Mijn doffe ziel geniet het niet,
 En aamt voor lentelled,
 Noch nieuw bepronkt heelal.

Neen, 't in zich-zelf gekeerd gevoel.
 Verloor die vatbaarheên;
 Het hart, voor alles koud en koel,
 Slaat voor zijn smart—alleen.
 Een stil en floorloos rustgenot,
 Niets anders wenscht het zich ten lot,
 En gunt de liefontloken jeugd
 Haar land- en lentevreugd,
 Met spel en blij gewoel!

Ach! laat my in mijn stille kluis
 Mijn pen, mijn eenig goed;
 En spaar my 't haatlijk woelgedruis,
 Slechts onrust voor 't gemoed.

Het

Het groen verkwikt my oog noch hart;
Het loverruifchen doet my smart,
En 't zoete westenwindtjen spreidt
 Voor my geen lieflijkheid
 In 't halfbevrozen bloed.

Vermaak u, lieve Jeugd, en speel,
 En nuttig u den tijd:
Genoegen is uw wettig deel;
 En, 't oogenblik ontglijdt.
Haast nadert u de mannenkracht,
Wier ernst het zoet der vreugd belacht;
En wat het leven, als 't verlept,
 In 't vleeschloos spook herfchept
 Dat in de grafterp bijt!

1827.

GERECHTIGHEID.

Discite justitiam moniti et non temnere Divos.

VIRGILIUS.

Detong van Themis gouden schaal schokke uit haar evenwicht,

Wat wordt er van het heilig recht?

Van regelmaat en plicht?

Geweld en overmoed beslecht,

De maatstaf buigt, het richtsnoer breekt,

En eigenwil wordt wet;

De macht verdwijnt die 't misdrijf wreekt,

En de onschuld ligt verplet.

't Is al verdelgingskrijg op de aard

En onverzoenbre twist;

Dat

En niets blijft over dan het zwaard,
 Dat blinkende in des sterksten vuist,
 Door zeën bloeds en tranen bruischt,
 En van ons lot beflist.

o Heilige Rechtvaardigheid, den Hemel afgedaald!

Door u befaat en Volk en Rijk
 Zoo verr' het daglicht straakt.
 In 't duister van der schimmen wijk
 Aan de overzij' van dood en graf,
 Daar zetelt zich de wraak;
 Daar snerpt de geesfel van de straf
 By wanhoop, bleek van kaak.
 Daar roept een vreesfelijke stem
 Die uit de diepte schiet,
 (De holle steenrots geeft haar klem):
 » Beef, menschdom, over de aard verspreid!
 » En, sterfving, leer gerechtigheid,
 » En terg de Godheid niet!" —

Hoor

Hoor, aardworm, naar die stem, ja hoor! en dring' zy door
(uw borst!

Die-zelv smacht naar gerechtigheid

Met blakerende dorst:

Die zucht is door uw bloed verspreid.

Zoek, zoek u-zelf in 't zielsgevoel,

De onsmoorbre stem van 't hart:

Neen, 't is voor recht noch waarheid koel,

En 't onrecht doet het smart.

Ook daar weêrgalmt de donderknaal:

« 't Is GOD die 't onrecht fremt, »

HY rolt en klatert door 't Heelal.

Leer, menschdom, leer gerechtigheid:

HY is 't tot wien verdrukking schreit,

HY heeft haar wraak bestemd.

1837.

VER-

VERWACHTING.

Waar is de belofte Zijner toekomst?

PETRUS.

Onnoozle, ziet gy 't niet? 't blijft alles zoo het was:
De wereld draait gerust en wentelt om heur as,
En de Elementen zijn wat ze immers altijd waren.
Deze Aard verteert zich met geen zesmaal duizend jaren.
Geregeld rijst de zon, gaat onder, en herrijst;
En (suffert!) zoo de tijd uw leêgen kop vergrijst,
Waan daarom niet, dat ook de wereld moet verouderen,
Gy immers hebt haar niet te dragen op uw schouderen.
Wat spreekt ge van verval? Daar vloeit vernieuwing uit;
Verwelking is de grond waaruit herstelling spruit.
Wat eenmaal is, dat is, en zal uw levensuren
Niet slechts, maar de eeuwigheid door eigen kracht verduren.
Het Haft bekommert zich om 't dalen van de zon,
Of na zijn levensdag geen nieuwe meer begon.

Be-

Belachlijk is 't en dwaas, voor' s wereld eind te vreezen:
De stervling gaat voorby; de wereld blijft in wezen.

Zoo zegt ge, ô Wijsheid van dees wereld, valsch en blind,
En ziet niet hoe 't heelal zijn eigen kracht verflindt:
Hoe zich de schoot der aard steeds uitput onder 't baren,
En eeuwen, als een dag, een oogenblik, vervaren.
't Herfelt zich, als de slaap 't vermoeide lichaam flooft;
't Vernieuwt, als 't zenuwvocht in 't afgematte hoofd;
Ja, 't voedend bloed vernieuwt en blijft door de adren zwieren;
Maar 't fijne weeffel van den vezelbouw der spieren
Verdikt, verstopt, verflibt, wordt vaster, taai, en stijf;
De huid, steeds drooger, trekt zich samen over 't lijf,
Miskleurt en rimpelt; en, by 't algemeen verzwakken,
Schijnt heel ons maakfel als een bouwval in te zakken.
Al 't stoflijk freeft dus heen tot flooping en vergaan,
En niets lichaamslijks kan door eigen kracht bestaan.
Gewis, de dag genaakt voor aarde en hemelkingen,
En 't vuur der flooping zal in laaie vlam ontfpringen
En domplen 't zichtbare al in één ondoofbren gloed,
Waar-

Waaruit eene andere aard en hemel rijzen moet.
De dag des oordeels, der verderving, zal eens dagen,
Dag van ontembren schrik en angst en jammerklagen!
Waak, stervling! ach zie uit, eer 't vreeslijk morgenrood
U onverhoeds verrasle en levere aan de dood
Des eeuwigen verderfs. Ja, de ongerechtigheden
Eens menschdoms, lang ontmenscht, zijn lang genoeg geleden:
Het tijdperk, ons ter boete in de opgehoopte schuld
Gefchonken, spoedt ten eind; de Godspraak moet vervuld.
Een nieuwe hemel moet een betere aard omgeven,
Waar recht, gerechtigheid, en waarheid woont, en leven.
♠ Zalig, wien dat licht eens aanbreekt! Stervling, beid!
Het nadert — Beef slechts, dat geen wereld u verleid'.

1827.

HEI-

HEIDNENTROTS.

*Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae.*

HORATIUS.

Voortrefflijk, ja! verhard uw ziel,
Gy die den Hemel trotst,
Dat, schoon hy krakende op u viel,
U niets verwrikken kost.
Ja, wijsgeer, ja, gy hebt gelijk,
Die zelf uw afgod zijt;
Stel dus uw fieren moed ten prijck',
't Zegt weinig, wat gy naar uw waan, niets hopen, vreest of lijdt.

Gy kent geen GOD, onzachtlijk God,
Die meer dan dooden kan;
En nietig is een vluchtig lot,
Voleindigd met den man.

Geen

Geen Heerscher staat u voor 't gezicht
 Die de Eeuwigheid gebiedt;
 Wiens eindloos hooger strafgericht
 Tot eindloos seller jammer doemt dan 't ongevoelend NIET.

Maar dien trotseeren in zijn straf? —
 Neen, 't waar vergeefs getracht;
 Die poging hangt niet van u af,
 Aan die is nooit gedacht.
 Zoo dra men dezen God erkent,
 Zijn aanzijn slechts vermoedt,
 Dan siddert wie Zijn wetten schendt,
 Dan zinkt de trotsheid-zelve in 't stof, dan ijzlen hart en bloed.

Gy dwazen, die uit ijzlen trots
 Nog nabauwt en herhaalt
 Wat zulk een waanziek hart van rots
 Door 't gruwzaamst lot betaalt.
 Ach! wat is 't, op een moed gepocht,
 Den Heiden nagebootst,
 Die nooit naar waarheid onderzocht,
 Maar, ketenvast aan 't Ongeloof, u met dien trots vertroost.

G

Ach,

Ach, eindloos dwazer nog dan zy,
Doemschuldig, eindloos meer,
Schudt af den mom van huichlary,
En duur te koopen eer!
Gevoelt (gy doet het, ja gewis,
Hoe angstig gy 't verdooft,) —
Wat Zielswraak voor 't verloochnen is
Van Hem die al, wat is, omvat; ja heeft, wie niet gelooft!

Ach! 't bloed van Jezus roept en smeekt,
God hoort het, hoort gy 't ook!
God, die zijn schennis eeuwig wreekt! —
Vertrouwt geen hersenspook! —
Buigt neêr, en roept dien Heiland aan:
Hy bidt voor u, die leed:
Of, wilt gy reddingloos vergaan,
U staat nog eindloos zwarer ramp, dan 't Heidendom gereed.

**BY DE VOORTDURENDE ZWAKTE
MIJNER EGADÉ.**

ó **G**Y die 't menschlijk hart in elken plooi doorleest,
Gy weet het, hoe mijn hart niet vasthoudt aan dit leven,
Maar aan de dierbre Gá my door Uw hand gegeven,
En of me op aarde ooit iets zoo dierbaar is geweest.
Gy weet het, hoe haar leed my 't diepst der ingewanden
Doorgriefft: — Gy kent de teér- en heiligheid dier banden
Waar al mijn heil, mijn rust, mijn zelfheid-zelve in ligt.
Ach heel mijn leven was aan ééngeschakeld lijden:
Ik duldde, en mocht, gedwee, me aan die bestemming wijden,
't In tranen zwemmend oog steeds te Uwaart heen gericht.
'k Stond lichaamspijnen door, en (zwaarder!) zielkwetsuren;
Maar, daar een weérhelft lijdt, hoe kan 't een hart verduren,
Zoo lang, zoo veel geschokt? een lichaam, zoo ontwricht?

Ach red, herfel haar; geef haar krachten! Hef Uw slagen
Eens op, en zij me, ó God, dit overfchot van dagen
In d'afloop van mijn dorre en distelvolle baan
Niet vreeslijker dan al wat 'k immer door moest staan!
Zy leve en smake 't licht! mijn hart is onderworpen
Om 't bitter van de heffe uit 's levens kroes te florpen,
Maar zie mijn Gade en Telg met zeeugnende oogen aan!

1827.

'S LE-

'S LEVENS RUSTLOOSHEID.

*Patience and resignation are the pillars
Of human peace on earth. —*

YOUNG.

Mijn God, Gy schenkt de gaaf van 't duurgeschatte leven;
Maar is 't ons tot genot, of staåge plaag, gegeven?
Wien weegt, wien drukt het niet op 't steeds ontrustte hart?
Wie meet zijn dagen, wie zijne uren, niet met smart? —
We ontwaken —? De arbeid roept. Maar 's lijfs behoeften trekken.
Voldoen wy ze? — Ach, waartoe? Om andere op te wekken:
Hier eischt het lichaam rust, daar voedsel, daar nog meer,

Verlustiging! of 't zinkt in kwijnende onmacht neêr.
 Hier moet het logge vleesch, daar geestbehoef bevredigd,
 Daar, 't by dien Kranken staat verftikkend hart ontledigd
 In zuchten, door berouw of wrevel uitgeprest
 Wier knagend gif 't vermaak, ja 't aanzijn-zelf, verpest.
 Behoeft alleen, en smart met smart verwisslend lijden.
 Voltrekt den kring waarin ons 't leven om moet glijden,
 En spoedt met dag en nacht, en jaar-en jaartij' rond,
 En nergens rust het rad, noch vat het vasten grond.

Is dit, afhankelijkheid aan de ondermaansche wereld,
 Waar alles op en neêr als in een maalfroom dwarelt?
 Of ligt het in ons-zelf, ons maakfel, onze ziel,
 Dat alles op 't gevoel zich wentelt in dat wiel?
 Helaas, ik kind der aard, gekneed uit slijk der aarde,
 Die, wat haar vlak bedekt, van uit heur grondstof baarde,
 Wat vrage ik? — 't Leven is geen leven hier beneên,

Maar

Maar droom. — Hierboven is 't ontwaken, daar-alleen!
Welaan dan, wachten wy 't, vertrouwende, in verlangen,
En zonder aan dien droom 't lichtzinnig hart te hangen,
Maar duldend, met geduld en zonder weérzin, af!
't Ontwaken wacht ons uit de sluimernacht van 't graf.

1827.

LENTEBESCHOUWING.

*Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt,
Hyberna nive turgidi.*

HORATIUS.

Mijn zangster, wandlen wy (de winter is geweken,) .
Door de onlangs nog zoo woefte en nu hergroende streken,
Hier, aan der stroomen boord, zoo kortlings nog in band,
Nu vrolijk kabblend langs bebloemden oeverrand.
't Geboomte knopte, ontfloot die knopsels; bloem en bladeren
Ontloken; Lentegroei stijgt wandlend door hun aderen,
Bezielt hun hart en merg, en 't zacht fluweelen mosch
Siert de opgereten schorsch met bontgekleurden dosch?
Geheel 't herlevend woud biedt duizenden van armen
Aan 't piepend vooglenheir tot zoete loovrenschermen;
't Ontstuimig binnenmeer kroop rugwaarts in zijn boord.

Het

Het leven spartelt weêr door 't water. 't Boschakkoord
Streelt de ooren weder; en, zijn winterkoets ontsprongen,
Bouwt musch en zwaluw weêr een wiegbed voor zijn jongen.
Het runddier walgt van 't hooi, en wandelt, draaft, en springt,
Terwijl de Lent'heraut 't eenvormig *koekkoek* zingt
In 't hem geopend veld. — ô Wonderbaar veranderen!
't Woelt alles, leeft, geniet, en sneeft weêr door elkanderen.
Het aardrijk teelt, en voedt, en neemt het alles weêr.
Uit niet werd iets; 'k zie om, dat iets bestaat niet meer!

Niet anders is 't met ons, mijn Medestervelingen!
Ons, meê omfloten in de wentelkreits der dingen,
Meê, als gebloemte en kruid, een wisselbaar gewrocht,
Oorspronkelijk klei, gekleinsd en doorgestroomd met vocht.
Ik meê verander en verwisfel. Weinig dagen
Vervliegen, en ik zal een ander lichaam dragen,
My voor 't versletene en verwaasfemde aangedoscht
Tot zoo lang, dat mijn wacht op aarde is afgelost.
Elk oogenblik schaaft iets, onttrekt iets, aan dit maakfel,
In 't uiterlijk vertoon, 't inwendig samenhaakfel,

En de onderhouding wordt gebrekkig; doch 't gemis
Vergoedt de ontleende stof van 't geen er om my is;
Tot eenmaal, 't leven met den adem ga verloren,
En 't uur van flooping in den grafkuil word' geboren,
Waar 't geen het werktuig was, des Makers hoogste lof,
Een aas der wormen wordt en onherkenbre stof.

Ach, wat 's dit lichaam, dan by één gebrachte deelen
Op 't kunstigst saamgevoegd, waardoor rivieren spelen
Van bloed waaruit het zich van 't schaven weér herstelt,
In 't ingewand bereid, en aan het hart ontweld!
Doch, wat ik zijn moog, 'k mag me aan bloem en kruid gelijken,
Koom als een grasbloem op, en moet als die bezwijken,
En best erken ik me als een uitgeschoten plant
Der aarde, en met het kruid kortstondig stofverwant.
Maar ben ik grasbloem, 'k moet het rund tot aas versprekken:
Dan, spijs; in 't kort, als mest het veld voor koude dekken,
En wekken vruchtbaarheid. Dan word ik weér tot gras,
Of fier den grond als graan of ander kruidgewas:
Tot onkruid (mooglijk!) of tot voedsel van wat dieren
Om d'akker, onder de aard, of op hun vleuglen zwieren;
En

En heel de schepping neemt en eigent zich een deel
Van die, wat groeit of leeft zich offerde aan de keel.
Door beurtverwissling moet zich 't al in stand bewaren.
Al 't water stroomt naar zee, en 't heft zich uit de baren
Tot wolken op, wier schoot de vruchtbre regen stort,
Waar 't vuur der middagzon en kruid en wortel dort,
Doch, door verscheiden stand in beurtkeer van saizoenen,
Hier 't rijk der groeiing rijpt, en elders doet hergroenen,
Terwijl haar zusterlicht heur hoornen opent, buigt,
Of aanvult, en den plas der zee kom tot zich zuigt.

Zoo keert ook zon en maan by 't schijnverandrend zwieren
Zich immer weér en weér in de eigenste ommegieren,
En wat beweegt houdt trouw aan de ingestelde vlucht;
't Zij aarde, water, vuur, en lage of hooger lucht.
Wat ziel of zintuig vat, is één' onwrikbren regel
Gehoorzaam, en bewijst den indruk van Gods zegel.
Onze eigenwil-alleen, die op geen regel let,
Misbruikt zijn reden tot vertrapping van Gods wet.
Waartoe die Reden dan, die Spraak, die Menschenhanden,
Van heerschappy op de Aard onwraakbare onderpanden,
En

En 't algebiedend oog, ontzachlijk aan den leeuw
 Die heel het woud ontzet door 't daavren van zijn schreeuw.
 Die klankenvorming die heel 't lichaam en zijn leden
 Bezielt, en tot één stem, één spraaktoon maakt en reden, (*)
 En op 't papier zich-zelve in teeknen voor 't gezicht
 Vertoont, zoo verre er dag aan Zuid- of Noordpool licht; (**)
 En eindlijk, wat of stem of pennetrek verkondden,
 Vermenigvuldigde door nieuwe werktuigvonden.
 Ja, Haarlem, pronk vrij met uw Coster, maar verbeeld
 U niet, dat hy voor 't eerst, die kunstvond heeft geteeld;
 Lang was zy voorbereid in Oost en Westerstreken,
 Schoon in heur opkomst op een lager trap bezweken.
 Den druk met stempels kende en oefende 't Heelal,
 In goud en zilver, en in verwen zonder tal;
 Maar 't samenstellen tot één bladvorm was de ontdekking
 En gaf haar de algemeene en onwaardeerbare strekking,

Waar

(*) Zie mijne Taal-en Dichtl. Verscheidenheden.

(**) Zie mijne uitvoerige Verhandeling over het Letterfchrift.

Waar kunst, waar wetenschap (ja Godsdienstzely) door bloeit,
En wat op 's levens lust verkwiklykst nedervloeit.

Doch wat zijn lettren? — 't Is den band der woestheid flaken,
Zich-zelf in lijf en ziel verheffen en volmaken,
Met al wat de aarde draagt te keeren tot zijn baat,
Waar 's menschen grootheid, waar zijn glorie in bestaat.
Den mier zijn voorraadschuur, der spin heur kunstig weven
Ter kleeding, af te zien; van dierensoort omgeven,
Ook die te kweken tot vereedling van hun ras,
En alles te eigenen op aarde en waterplasch.
Ja dit 's uw werk, uw doel, uw aart en kunstdrift (*) tevens,
Dit, heel het voorwerp uws nooit afgematten levens.
Hier ligt uw meerderheid die door haar wil regeert,
Ja, hier het wezen in, door al wat leeft, vereerd.

Zie daar uw overmacht, uw heerschappy en zetel
Als vorst der aard gevest! — Ach waart ge min vermetel
En streefdet niet te hoog voor 't menschlijke, uwen God

Die

(*) Instinct.

Die heel een wareld aan uw sceptor schonk, ten spot!
 Erinnerdet ge u-zelv', gy stofklomp, wie u bootste,
 En waart ge, als 't grootste op aard, ook tevens niet het snoodste!
 Erkendet ge uwen God in 't innig zielsgevoel
 Oprecht, en waar Zijne eer uw hoogst, uw eenigst doel!
 En hadt gy 't woest gediert' dat fiddert voor uw roede,
 Niet gruwzaam nagevolgd in onderlinge woede! —
 Ja, — leerdet gy van 't dier de kracht van kruidery
 En wortel (d'eersten grond van 's lichaams artseny);
 Een woning bouwen, en rivier en stroomen dammen;
 Met ijzren tand de kracht van eeuwen-oude stammen
 Doorzagen; zeil en riem op 't golvend watervlak
 Bestieren; ja, de vlucht naar 't weemlend starrendak
 Beproeven, en het vuur van uit de wolken rooven
 Of 't spoor beteeknen en in aarde of water doven;
 Wat moest ge ('t wouddier-zelf ontziet zijn stamgenoot,)
 Elkaar met duizendwerf in vorm verscheiden dood
 Bestoken, en (ô God) — eens zelfden vaders telgen —
 Uw broeders — menschen — en Gods edelst werk, verdelgen!
 Zijn dit de vruchten van 't bewust zijn van uw kracht

En

En de op heel 't dierenheir gevestigde overmacht?
 Van 't meer gescherpt verstand en de uitgebreider kennis?
 En is 't in 't beeld van God geen gruwbre Godheidschennis? —
 Na d'eersten broedermoord vlucht Kaïn bang in 't wild;
 Wy, roemen in triomf na stroomen bloeds verspild. —
 Wy vordren heerschappy, ja, zijn er toe geschapen,
 Op 't redenloos geslacht, hoe hen natuur ook wapen',
 Ons, mensch, tot slaven; wie betwist het ons? — Maar neen,
 Op broedren, in natuur en recht met ous gemeen,
 Begeert het trotsche hart, van zelfzucht ingenomen,
 Den zelfden heerschapsdwang en werpt de paardentoomen
 Om d'eeuwig vrijen hals, en wringt hen in 't gareel
 Met saamgeprangde borst en toegenepen keel.
 ô Hoogmoed, zelfheid, waart ge uitrocibaar op deze aarde,
 Dan kreeg ons 't leven, dan, de samenleving, waarde!
 Doch — vruchtloos is 't, vermaand, gebeden, en geklaagd,
 Tot eens de blijde dag der alvernieuwing daagt.

Wat wilt ge intusfchen, ô mijn boezem! — Zuchten, klagen,
 In 't uitzien naar het staan van deze jammerdagen? —
 Ach! neen. Dit wentlen ook, dit op-en ondergaan

Van

Van steeds betwiste macht, door tegenmacht weêrflaan;
 Dit heen en weêr gehots van heerschappy en staten
 Dat worfflen om 't gezag van vorst en onderzaten,
 Dat wentlen op en af van hobblend Staatsgezag,
 Toont ieder jaarkring ons, ja, elke nieuwe dag,
 Door heel de schepping heen. Wat zou 't ons dan ontzetten?
 De Alwetende regeert naar ons verborgten wetten,
 Maar wat wy zien is één, éénvormig; hoe 't ons schijn',
 Die hier aan 't uiterst van d'onmeetbren draaikring zijn.
 Hy, de ongeschapen zon om wie de zongewelven
 Zich wenden, kent Zich-zelf, en alles in Zich-zelven.
 Berusten we, getrouw aan d'ons gestelden plicht,
 En 't scheemre hier! — Genoeg, eens zien wy voller licht.

Eenigzins na Spieghele IIde Boek van den Hertspiegel gevolgd.

1827.

GE-

GELOOF, HOOP, EN LIEFDE.

GELOOF teelt Hoop; en HOOP, vertrouwen
't Geen zijn verwachting aan doet schouwen,
En opbruischt in den LIEFDEgloed,
Die 't enge hart zich doet verwijden
En om zich grijpt naar alle zijden,
En Hemel scheidt in 't aardich gemoed.
ô God! ô schenk ons 't waar gelooven,
In dit daalt Englenvreugde neêr:
In dit heft zich de ziel naar boven,
En geeft U 't Aardrijk roem en eer!

Eenmaal zal 't GELOOF verdwijnen
By het Hemelsch lichtdoorschijnen,

H

Als

Als we voor Gods aanzicht staan;
Eenmaal zal de HOOP vervallen
By der Englen heilig schallen;
LIEFDE-alleen zal nooit vergaan.
Dat op aard en in den hooge
Alles voor ons oog verschiet';
LIEFDE, wat verdwijnen moge,
Gaat, als de Almacht, nooit te niet.

1827.

FILOZOFIE.

Wat zijt ge, ô Filozoof? Een wijsgeer of een wijze? —
Een wijze wilt ge zijn, maar zijt het slechts in hoop.

Ja, die 't voor 't willen had, die had den waar goedkoop,
Maar nooit gold hongren voor verzadigd zijn van spijsje. —

» 'k Ben echter op den weg.” — Gelukkig, zoo 't zoo is;
Maar gaat ge 't rechte pad, en zijt ge des gewis?

Men baande op deze hei' zoo velerhande sporen;

Wel hem, die 't rechte treft! maar 't eind eerst toont dit aan,

En menig die zich moê en kreupel heeft gegaan,

Zag eindlijk al zijn vlijt, en 't leven-zelf verloren.

Doch is 't om wijsheid-zelve, of om den naam te doen? —

» Den naam die 't aanzien geeft en 't uiterlijk fatsoen;

» Om 't teeken of lievrei voor ieders oog te dragen.” —

Nu reik u d'arm dan vrij (ik gun 't u,) uit het lid,

En tuur u de oogen blind op 't onbestendig wit:

Ik heb er meer dan u naar enklen wind zien jagen.

1827.

HET AARDSCHE LEVEN.

Nooit lost de duistere nacht
Het daglicht van zijn wacht,
Of 's ochtends blij geflonker
Het sluimerzuchtig donker,
Of 't moet het schel geweest
Van 't wichtjen, pas geboren,
En 't levensmoé gesteen
Des zwakken grijsaarts hooren.

't Genoegen is gering,
En eng des levens kring,
En nietig al ons wenschen:
Een bloem die de eigen dag
Des morgens bloeien zag,
De middag reeds, verslensen.

Ach,

'Ach, menschlijke ijdelheid
Die zich in 't uitzicht vleit
Op lust en heilgenieten!
Geen dam weêrhoudt den vloed
Die u verzwelgen moet
In 't stroomend tij'ervlieten.

Vraag, vraag u-zelfen af,
Hoe verr' gy zijt van 't graf,
En doe uw oog slechts open:
Gy draagt den vijand meê,
Zelfs op uw legersteê,
Die 't krank gestel zal floopen.

En dan, wat draagt ge weg
Van 't zorglijk overleg?
Van 't onvermoeizaam flaven?
Een handvol nietige aard
(En meer was 't ook niet waard)
In 't duister hol der graven.

1827.

GETROUWHEID.

*Non cinis ardor prava jubentium,
Nec vultus instantis tyranni,
Mente quatit solida. —*

HORATIUS.

Hy die met vasten tred en ongekreukt Geweten
Des levens pad betreedt voor 't Godlijk aangezicht,
Die vlijt het vrije hart in geen vervloekte keten,
Noch aarzelt in den plicht.

Laat eeuwverloop en tijd verwoed ten afgrond hollen,
Zijn ziel is boven de eeuw en 't doller tijdverloop.
Hy ziet wat om hem raast in dwelmzucht zuizebollen,
Maar schuwt dien blinden hoop.

Hy

Hy durft voor God en mensch zijn Heiland vrij belijden,
Al is er schemp en smaad der wereld aan verkleefd,
En schroomt voor geen geweld in 't voor de waarheid strijden
Waar alles zwicht en beeft.

Zoo gingt ge ons moedig voor, Gy Godgetrouwe Vadersen,
Wat vreemde Dwingland woedde of snoode Staatsparty.
Uw bloed verzaakt zich niet, maar stroomt nog, in mijne aderen,
Hoe uitgeblaakt het zij.

't Ondankbre Vaderland, door 't waar Geloof behouden,
Verftoot' zijn Goël thands, verschopp' Zijn kerkgemeent'
En, in 't rechtschape kroost van die zijn grondslag bouwden,
Vertrappel' hun gebeent'!

Hun bloed, hun goed, hun zweet, was niet voor eigen grootheid;
't Werd uitgestort voor God en 't onvervalscht geloof,
En 't geeft, waar God het wil, aan de algemeene snoodheid
Zich-zelf op nieuw ten roof.

't Kan armoë, ballingschap, vervolging, op zich nemen,
Zoo de inspraak van den plicht dit oplegt aan 't gemoed,
Maar 't laat zich 't Heilig woord en de onschuld niet ontvreemen,
Door niets op aard vergoed.

Versterk, Almachtige, dit innig plichtgevoelen,
En schenk de zwakheid kracht, die om Uw bystand smeekt!
Wat is de broze mensch, hoe wankel in 't bedoelen,
Waar Uwe kracht ontbreekt!

1826.

HET

HET AARDSCHE JAMMER.

Wat zijt ge, ó dorre ontheifsterdē Aard'
Met 's Hoogften vloek geflagen?
Een schoon beplantē rozengard,
Doch, waar geen knopjen meer ontbloeit,
En waar geflaāge storm in loeit,
By woedende onweêrvlagen.

ó Gy, zoo roekeloos verbeurd,
Volzalig, heilrijk Eden!
ó Lusthof, nooit genoeg betreurd!
Wat zien wy met een wroegend hart
Te rug, van uit deze aardfche smart
Op uwe zaligheden!

Waar is er in dees wildernis ,
Gegeesfeld door de winden ,
Waar alles leed en kommer is ,
Waar dood en jammer om ons grimt ,
En 't golvend leed ten hemel klimt ;
Een plek van rust te vinden ?

Ach, ware er in die woesteny
In rotspelonk of kuilen
Een hoekjen van ellende vrij ;
En waar men de eindelooze plaag
Van immer nieuwe jammervlaag
In filte mocht ontschuilen !

Maar neen, in dit rampzalig dal
Is niet dan leed en kwelling ,
Dan stormgebruisch en donderknaal ,
Dan hageljacht en bliksemvuur ,
En gants ontheisterde Natuur ,
Onvatbaar voor herstelling.

ó He-

ô Hemel, red my uit dees poel,
Met Uwen vloek beladen,
En 't zin- en redenloos gewoel
Van 't ras, hetgeen zich menschen heet,
Maar slechts van dierlijk dwarlen weet
Langs steile gladde paden;

Zich immer roekloos wild verloopt;
En, van Uw macht te trotschen
De veiligheid eens levens hoopt,
Gespild in dollen wrevelmoed,
Om haast in d'ondoorzwembren vloed
Te tuimlen van hun rotsen.

1827.

NA-

N A T U U R.

De aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid.

Pf. XXIV.

Natuur, 't Verstand wil u begrijpen;
't Verhit zich, en het hart wordt koud;
Vergeefs wil 't al zijn scherpte op proefbevinding slijpen,
Onze eigen geest wordt blind als hy zich-zelf beschouwt.
Wat tracht men van zijn kring de perken te overschrijden?
Het is, Gods wijsheid en haar ordening bestrijden.

Neen, onbegrijpbre Alzegenaar!
Ik tracht met mijn bespiegelingen
In Uw geheimen niet te dringen;
Met nederig ontzag neem ik Uw werken waar.
'k Zie staâge wording, bloei, verlepping,
In 't rond der ondermaansche schepping,

En

En steeds vernieuwing en herstel

Uit d'onuitputbren levenswel:

'k Zie om my heen en aarde en hemel

In eindloos regelvast gewemel,

En, (nimmer rustende Natuur!)

Uw moederschoot gestoofd door 't aldoordringend vuur.

Dan zingt ge, als weêrgalm van de stem die 't Al deed worden,

Den lof my toe des Gods van orden,

Van leven, van weldadigheên;

Dan, by dit samenstel van wondren opgetogen

Met meer dan hemelwaart geheven hart en oogen,

Verlies ik me in 't gevoel gevoelloos, en versteen.

1827.

————— 1827 —————

WEN-

W E N S C H E N .

— *Quid enim nisi vota supersunt?*

OVIDIUS.

Waar wenschen meer dan ijde lucht,
En had het kracht van daad;
Ik weet waarvoor my 't harte zucht:
Ik wenschte my geen lichtstraalvlucht
Der blonde Dageraad,

Die, als zy uit den donkren trans
Den blijden schedel beurt,
Het leven opwekt door heur glans,
De donkre nachtgordijnen scheurt,
En de uren leidt ten dans.

Ik

Ik wenschte my den fluier niet,
Doorslikt met starrenpracht,
Der met ebeen gekroonde Nacht,
Die de aard verkwikkend heulsap giet,
Dat zorg en pijn verzacht.

Geen wielen van den Zonnekar
Of zilvren Maankaros;
Geen stralen van de Morgenstar;
Geen rijk bebloemde Lentedosch;
Of Oosterhemelblos.

Ik wenschte my geen Waterstaf
Op d'ongestuimen vloed;
Geen oogsten zonder stroo of kaf;
Geen overmaat van de aardfche draf
Waar 't al voor slaaft en wroet.

Geen lichaamskracht of wijsheidspraal;
Noch, op de wiek der Faam
Zoo verr' de hemel de aard omvaam'

Of

Of leven door den luchtstroom dwaal,
 In 't rond gedragen naam.

Geen eer, of aanzien, of gezag,
 Dat op een luchtbel vlot.

Geen uitgereakter levensdag
 Dan 't lichaam zich beloven mag
 By 't matigste genot.

Neen, 'k wenschte my gezondheids schat
 By 't welgestemde hart,
 En, (wat dit laatste meê bevat,)
 Ontstaan er doornen op mijn pad,
 Gelatenheid in smart.

Ach! dat de wensch dit geven kon:
 't Onkoopbre zelfs voor goud!
 't Geen menschenkracht noch wijsheid won!
 't Onputbaarste uit de tooverbron,
 Door Flippus zoon aanschouwd!

Doch,

Doch, daar de wind met wenschen speelt,
Verfmooren ze in de borst,
Te vreên met wat ons God bedeeft,
Die ziel-en lichaamskrankheid heelt,
En laving voegt by dorst!

I

BE-

BEKROMPEN STAAT.

*Begeve ons staat of overloed;
Geboorte is geen ontroofbaar goed.*

EURIPIDES.

't **G**eweld rooft ~~schat~~ en vadergoed.
Welaan, mijn ziel, het zij!
Onroofbaar is ons 't Oudrenbloed,
Ten spijt der Hellharpy.
De zegen, aan dat bloed verknocht,
Straalt in der telgen borst,
Waar de afval 't voorrecht niet verwrocht,
Geen laagheid haar bemorst.
Dat vrij 't verbasterd volksgeflacht
Der vaadren dienst vergeet,

't Hun

't Hun bloed getrouwe kroost veracht'
En 't overhoop' met leed!
Niets zij er ooit door 't hart herdacht,
Dan: » Alles, wat ik mis,
» Was offer, aan den plicht gebracht,
» Die meer dan alles is!"
'k Outbeer en derf — maar rijk voor God,
Verdrukt, maar nooit verneêrd,
Wat koze ik eens bezitters lot,
Die 't mijne woest verteert!
Ach! HY die aller lot bepaalt,
Hy wilde 't dus, genoeg!
Zoo Hy me op 't dorre brood onthaalt,
Is 't dat ik meerder vroeg?
Neen, zij ik uit Zijn hand gespijst
Als 't vinkjen op het riet!
Die 't al weldadigheid bewijst,
Die hand misdeelt my niet.
Wie gaf my op iets meerder recht?
Neen, dankbaar neem ik 't aan.

Aan 't matige is Zijn gunst gehecht,

En zy moet ons volstaan.

Bekrompen zij 't; het is van Hem :

Weldadig toegepast.

Geen wrevelzucht verheff' de stem,

Hoe schraal Hy ons vergast'!

Zijn disch is 't (de onze niet; ô neen,)

Dien ons zijn hand hier spreidt;

Wy, achten wy de gift niet klein

Van Zijn barmhartigheid!

1827.

DE

DE AFGOD.

FABEL.

Een arme Heiden boog gedurig voor zijn God,
Een houten beeld, reeds oud en, mogelijk, half verrot,
Maar door de verfkwast met wat kleuren overstreken.
Daar lag hy diep bedroefd op 't ijvrigst voor te smeeken.
Ach, zei hy, Huisgod, wien mijn vader jaren lang,
En ik byzonder eere, en aan wiens kniën ik hang,
Zie toch mijn armoê: 'k heb geen brood om by te leven,
Verschaf my nooddrift, ach! gy immers kunt ze geven.
Te werken heb ik niet, en 't hongren valt zoo hard;
Och wist ge eens by gevoel, hoe jammerlijk het smart!
Een halve daalder slechts zou me immers recht verrijken,
Daar had ik alles meê. — ô Laat me niet bezwijken.
Zie hier een leege beurs, die leg ik voor u neêr;
Ai vul die, 'k ben hier na een half uur rustens weêr.
Denk, wat ik aan u deed om u mooi op te schikken,
Dat ge in de bogaart niet meer vooglen zoudt verschrikken,

Maar hier een God zijn, die, bezat ik geld als zand,
Bewierookt worden zoudt, zoo goed als één in 't land.

Zoo sprak hy, en vertrok vol eerbied in 't verwachten,
En keerde een poos daarna, vervrolijkt van gedachten;
Hy at, verzekerd van een kleine handvol geld,
En had het Bakkerswif daar weér op uitgesteld;
Ja zelfs ook onderweg zich schoenen laten meten,
En was zijn armoé in de zoete hoop vergeten.
Nu kwam hy weér. — De beurs was plat, en niet een duit,
Hy schudde wat hy mocht, geen heller viel daar uit.
Nu was hy raadloos en wanhopig. In verwoedheid
Grijpt hy den afgod aan: Erkent ge zoo mijn goedheid,
Gy, onbarmhartig beeld (dus zegt hy) lig daar neêr!
Nu krijgt ge nooit van my de minste vriendschap meer.
Indien gy nukken hebt, ik ook dan heb mijn nukken.
Paf, zegt hy, smijt het om, en 't valt in duizend stukken;
Hy-zelf, hy schrikt er van. — Maar 't glinstert op den grond.
Daar liggen patakons by menigte in het rond!
De holle balg van 't beeld hield geld in zich besloten,
En de oopning was voor 't oog met lood weér toegegoten.
Het beeld was redloos weg aan splinters; maar de schat
Behield den armen man die 't lelijk ding bezat.

Mijn vriend, hebt ge ook niet wel een afgod waar ge aan offert;

Het

Het zij dan 't geel metaal dat ge in uw schatkist koffert;
't Zij 't ijdele pronkbeeld van geleerdheid zonder baat,
Met stijve staatsfamaar en strakgeplooid gelaat;
't Zij eerzucht, roemdorst, of al voortgedrjke grillen
Waar we allen meestendeel ons leven aan verspillen;
Of wat het zijn mag daar ge uw heil van wacht, wellicht
Voor slooft en arbeid als een eerste en duurste plicht?
(Och, ieder heeft doorgaands zoo'n popjen dat hy huldigt
Als waar hy 't boven God zijn gantsche ziel verschuldigd.
Ga in u-zelf, doorzoek uw boezem en gedrag,
En zalig, die er zich geheel van zuivren mag!)
Wel! zeker, dat het u nooit zegen toe zal voegen,
Laat af, van voor dat ding in 't oud gareel te zwoegen,
Maar grijp het moedig aan, en brijzel 't gants tot gruis,
Zoo komt u van omhoog de ware zegen t'huis.

1827.

O N G E L O O F.

L'incrédulité serait bien rare, si l'homme tout entier jugeait de la vérité; mais il établit pour juge, une seule de ses facultés, et cette faculté est l'esprit, qui ne saisit jamais que des rapports.

MASSIAS, problème de l'Esprit humain.

Van waar al 't Ongeloof? — De schrandre mensch zoekt
Daar stelt hy 't kenmerk, daar het wézen in der waarheid. (klaarheid;
Maar klaarheid onderfelt een vatbaarheid. Geen licht
Is blindgeboornen klaar by 't misfen van 't gezicht;
Geen zoete melody vermaakt wie, doofgeboren,
Het trillend zintuig mist waardoor we klanken hooren;
En 't zelfde is even zoo waar 't hooger waarheid geldt,
Waarin men (wijs of dwaas,) 't verstand tot rechter stelt.
Wat 's klaarheid voor 't verstand? — Een welgesmede schakel
Van reednen, vloeiende uit elkander. Dit's 't orakel

Al-

Alleen onfeilbaar voor 't Wiskunstnaars geestloos hoofd,
Dat steeds bewijzen vraagt, en anders niet gelooft.
Wel doet hy in zijn vak van afgetrokkenheden;
Maar wacht' hy zich van in eene andre sfeer te treden,
Waarin geen vlakke of lijn, maar 'tgeestlijk, 'tgoed en 'tkwaad,
De Godheid en de ziel, ter overdenking staat!
Eene andre vatbaarheid dan 't trotschend zelfvermogen
Van 't ingebeeld verstand, en 't vormlijk kunstbetogen,
Is hiertoe noodig, en ons waarlijk ingedrukt.
De Waarheid wordt gevoeld, en niet hervoort gerukt
Door reeksen van gevolg en nasleep van gevolgen;
Neen, maar met vollen teug in 't dorstend hart gezwolgen.
Bewijst ge aan 't oog zijn zien, of aan 't gevoel zijn smart;
Begeerte of afkeer, als ze er plaats neemt, aan het hart?
Bewijs dan, dat gy zijt; bewijs uw eerste gronden
Waar heel 't gebouw op rust der Filozooffche vonden,
Of twijfel of ontken dat waar of valsch befta,
Of, twijfel twijfelnde of gy twijfelt, neen of ja.
Neen, al wat ge of bewijst of pogen kunt te ontleden,
Bevat geen wezenheid, maar, bloot, betrekkelijkheden,

Hoe Orr tot Dar slaat; 't een het ander met zich brengt,
 En, reeds erkend, dus ook geen weêrspraak meer gehengt.
 't Is, wel bezien, een bloot herhalen van 't gestelde,
 En 'k vraag, hoe zulk herhaal dan als bewijzing gelde,
 Of wat het voortbreng'. — Ach! 'k heb mede jaren lang
 Mijn geest geoefend in dien zelfden hersenprang,
 En 't zelfde door zich-zelf als triomfant doen blijken.
 't Was oefning voor 't verstand, maar zuivren noch verrijken,
 En bracht niets voort waar 't krank en heelingzoekend hart
 In deelen kon of troost uit scheppen by zijn smart.
 Neen, overtuiging is in 't geestlijk geen betogen
 Door reednen, maar zy daalt onmidlijk uit den hoogen;
 't Verstand, uit eigen aart voor alle voorwerp koel,
 Bestemt ze als bloot gevolg van 't innig zielsgevoel.
 Ja, de overtuiging is in 't zelfgevoel gelegen,
 En vruchtloos druischt daar 't hoofd met zijn waanwijsheid tegen.
 Zoo is 't Geloof, gevoel; — geen vrucht van redentwist,
 Verstandsbespiegling die in neevlen grijpt en gist
 Of uit zijn eigen grond (dat diergeliefd zich-zelven!)
 Wat vrije Godsgaaf van omhoog is, op wil delven.

ô Blin-

o Blinden, u ontbreekt indien gy licht verlangt,
Het zintuig (smeekt daar om!) waardoor de mensch 't ontvangt,
't Geopend hart. Dit blijft gesloten, tot de stralen
Der reddende Genâ door zijn bekleedsels dalen
En 't treffen. Dat 's Geloof! En dat geloof alleen
Ziet door verderf en dood en schijnverblinding heen.
Daar leere 't waanverstand voor duiken en verstommen,
Met al die schranderheid waarop de Wijzen brommen!
Gy, pas uw wijsheid toe op 't aardse, Filozof;
Waar de Almacht zich verklaart, buig neder, en geloof!

1827.

TROOST-

TROOSTZANG.

*Indien gy kastijding lijdt, zoo draagt zich God
tegen u als zonen.*

PAULUS.

Laat des Hoogsten loflied rijzen,
Ook by 't foltren van de smart,
Uit het tot Hem kermend hart!
Ook dit lijden geeft bewijzen
Van Zijn vaderlijke zucht,
In de ons opgelegde tucht.

Ja, schijne alles saamgezworen
Tot verdelging, hoon, en spijt;
't Hart gevoelt waarom het lijdt,
Heeft het niet zich-zelf verloren.
't Dankt en lofzingt, hoe bedroefd:
De Almacht weet hetgeen 't behoeft.

Neen,

Neen, weêrspannig is geen Christen ;
Neen, hy kent zijn zondeschuld,
Kent zijn hart met kwaad vervuld.

Zou hy met zijn Vader twisten ?

Neen, de tranen die hy schreit,
Spruiten ook uit dankbaarheid.

Dierbre Heiland, voor mijn zonden
Droegt Gy, schuldloos, rein van kwaad,
Wat U de opgeruide haat.

In verfmading, terging, wonden,
Optastte, en Gy leedt gedwee ;
Ja ; VERGEEF HUN, was Uw beê.

En zal my 't vijandig woeden
Van een averechts geslacht,
In Gods gramschap voortgebracht,
Wrok of ongeduld doen voeden ?
Ach, verhoe dit, ja verhoe't,
Jezus, om Uw dierbaar bloed !

Laat geen onwil my verrasfen ;
Zet voor hart en lippen wacht,
Dat het maat hou in zijn klacht.

In

In uw levensbloed gewasfchen,
Ach, bezoedele in 't verdriet
Zich mijn ziel door wanhoop niet! —

Gy, ô Vader, oogt in 't straffen
Niet dan op mijn zielsbelang;
Wilt geens zondaars ondergang;
Trest niet, om U wraak te fchaffen;
Maar tot redding uit het juk,
Waar ik kruipend onder bukk'.

Immers uit dit zondig leven,
Is het pad naar 't eeuwig Heil
Doornig, hobblig, ruw, en fteil.
Ja, Gy noopt ons, door te fteven
Waar een zalige eeuwigheid
Den volhardende is bereid.

1827.

WA-

WARELDBESCHOUWING.

De Heer is groot.

Pf. XLVIII, 2.

Ja, jaarlijks trekt gy 't zonnepoor
Aan zon en maan en dwaalfar voor,
Als ware 't met een tooverroede:
Ja, jaartij', avond, morgenstond,
Gaat leerzaam naar uw voorschrift rond,
En wordt dien zelfden zwaai niet moede.

Maar echter, als ge in 't Hemelveld
Die wetten aan die fichten stelt,
Dat looppark heeft slechts enge palen,
En 't kan by d'achtbrer afstand niet,
Waar 't starrenheir zijn glans uit schiet,
In kenbare uitbreidheid halen.

Wat

Wat dan, wat weet ge, Filozoof,
Of, naar uw ingebeeld geloof,
Die zelfde kringen zich herhalen;
Dan of ons gantsch planeetental
Zijn plaats verwisselt in 't heelal,
Met algemeener heen te dwalen?

Zwaait niet hun middelpunt, de zon,
(Gemeene licht-en warmtebron,
Met al de bollen, haar omringend,
Om nog een ander hooger vuur,
Ons oog verborgen door Natuur,
En, wat het aantrekt, om zich dwingend?

Oneindig groot is Hy die 't schiep;
Zijn wijsheid ondoorgrondbaar diep,
En eenheid, kenmerk van Zijn werken;
Zijn schepping is één groot geheel,
Zich spiegkend tot in 't minste deel,
En zelfs niet vatbaar voor omperking.

Ja,

Ja, één is 't middel, één het doel:
Dit zegt my 't innig hartsgevoel.
Slechts ons beperkt zijn in 't aanschouwen,
Doet als verscheiden aan 't vernuft
Dat voor 't onmeetlijk groote lust,
't Eenvoudige dier grootheid houden.

ô God, als ik Uw werk erken,
Dan eerst gevoel ik wat ik ben;
Dan zie ik U 't Heelal vervullen:
Dan werp ik alle vonden weg
Van nietig menschen-overleg,
Waarmeê wy 't geen Gy wrocht omhullen.

1827.

K

KLIM-

KLIMMENDE OUDERDOM.

't **A**chtste tiental van mijn jaren
Ging my op, en vult zich aan
Als de horens van de Maan,
Wen ze, als Heerscheres der baren
Staatlijk wandlende op heur baan,
's Hemels nevels op doet klaren,
En het golfgebruisch bedaren
Van den gierenden Orkaan.

Zal dit achtste van mijn leven,
By 't verschijnen my zoo wreed,
Eindelijk, na al 't bloedig zweet
In 't verduren uitgedreven,

Thands

Thands verzadigd met mijna leed
 Me een verkwikbre kalmte geven,
 Om in vree naar 't 't graf te streven,
 Tot verzwelging lang gereed?

'k Heb uw horens uit zien schieten
 Tien-aan tiental, op mijn hoofd
 Omgewenteld! staag beroofd
 Van het minste rustgenieten;
 Steeds in 't lijden afgesloofd;
 Altijd prooi van zielverdrieten.
 Die de Hel scheen uit te gieten
 Tot haar navel opgekloofd.

Ach! moogt gy het laatste wezen,
 Dat er oprijze over my
 In dees aardfche woesteny;
 't My vervolgend lot belezen
 Waar ik, van de wieg, mee' ftrij'!
 't Snerpen van zijn zweep genezen;

En geen jammer meer doen vreezen
 Van vernieuwend noodgetij! —

Maar by de Almacht is 't vervullen
 Of bepalen van Uw rond.
 't Zij mijn laatste morgenstond
 Die zich thands het hoofd mag hullen,
 Edik druppele in mijn wond,
 En de orkanen voort doe brullen,
 Of — het dansend golfjen krullen
 Om mijn stille sterfenspond'.

'k Hef tot U mijn reikende armen,
 God des levens, God van heil!
 Was mijn pad steeds ruw en steil,
 'k Smaakte troost in Uw erbarmen;
 Vloed en jammer zet Gy peil.
 Gy, Ontfermer, zult ontfermen
 Waar of angst of weedom kermen;
 Troost is slechts voor tranen veil.

Blijf,

Blijf, ô blijf ze my verleenen,
Laaf de heil-, de hemeldorst
Van mijne afgematte borst!
Doe my, ja, verzuchten, weenen:
Gy hebt zelf ons leed getorscht!
Ramp en blijdschap spoeden henen,
Moge ik slechts met U vereenen,
Heiland, eeuwig Vredevorst!

1827.

BY MIJNE VERJARING.

Een jaar op nieuw verlengdet gy mijn leven,
Maar bracht my dit tot U iets nader op mijn pad?
ô Mocht mijn ziel zich des getuignis geven,
En geen verwijt, dat ze U zoo menigwerf vergat!
ô Levensvorst, Gy die my door de baren
Van meer dan zeën, ja, door Helpoel hebt geleid,
My 't hoofd verhieft by neërslaand zielsbezwaren,
En troost schonkt in Uw zorg en Algenoegzaamheid!
Hoe danke ik U? — Ja, jammer en ellenden
Was heel mijn weg, met bloed en tranen overspoeld;
Maar Gy, die 't lot besturen kunt en wenden,
Gy schonkt me een hart, dat daar Uw goedheid in gevoelt.
'k Beklaag my niet; neen, geen ondankbre klachten
Ontglippen me uit de borst terwijl zy t'Uwaart zucht.

Waar

Waar schein me ooit dag, niet duister dan de nachten?
De Tijd verloochende in mijn lijden steeds zijn vlucht.

Maar nu, mijn God! wat heeft dit luttel dagen,
(Door 's Grijsaarts oog, hoe zwak, toch lichtlijk te overzien,)

Of, in Uw seun zal ik hun lastpak dragen,
Laat slechts Uw wil aan my, de mijne niet, geschieden!

Ik vraag niets meer: wat zoude ik nog genieten,
Van hoofd, van brein verzwakt, en heidende op de dood?

Mijn leven moet als water thands vervlieten,
Dat afliep, maar op 't eind nog nadrupt uit zijn goot.

Zij 't weinig dat nog overschiet voor 't serven,
Dees levensrest op de aard, geheiligd aan Uw wil;

En doe my 't al, maar nooit het anker derven
Der vaste Hoop, en 'k zwijg by Uw gehengnis stil?

1827.

BEROUW.

*Waarlijk, hy heeft ONZE krankheden op zich genomen —
hy is om ONZE OVERTREDINGEN verwond; om ONZE ONGERECH-
TIGHEDEN is hy verbrijzeld.*

JESAJA.

Vertwijfel niet, ó mensch, by d'affchrik van uw zonden:
Die affchrik werkt berouw in 't hart dat zich doorschouwt.
Aan 't afstaan van den wil is 't waar geloof verbonden,
En 't kwaad behoort niet meer wien 't ongeveinsd berouwt.
Diens hart besprenkelt reeds de bron van Jezus wonden,
En Hy loed ze op zijn hals by 't schuldendelgend hout.

1826.

DEUGD.

DEUGD.

*Der Christliche GLAUBE und das Christliche LEBEN sehet
in dem einigen wortlein: Offenbaren von Gott.*

LUTHER.

Wat ijvrend Bygeloof om 't best Gelooven twist',
Wiens leven Christlijk is, heeft Christus niet gemist.
Doch Christlijk is geen deugd uit eigen grond gesproten,
Die Hoogmoed uitbroeide, of die zelfverheffing geeft.
Maar vrucht van 't waar Geloof dat wortel heeft geschoten,
En, teelt van Hooger Geest die door zijn scepfel zweeft.
't Is nieuwe schepping in ons binnenste, uit genade.
Onmachtig stervling, sta uw onvermogen gade:
Geen goed bestaat in 't hart, zich-zelven noch verkleefd;
Maar — 't geen zijn' God en Heiland leeft.

1824.

DE MENSCH.

SOFOKLES in zijne *Antigone* vs. 338.

Veel boos, verschriklijks voedt deze aarde;
Maar niets, niets boozer noch verschrikbrer dan de mensch.
Hy, immer broeiende op een diep verholen wensch,
Die nooit dan nieuw verderf uit nieuw vermeten haarde,
Hy trotscht op vlerken, door het nat
Met dreigend golfschuim overspat,
Den stormwind in zijn Rijk, ja teugelt lucht en winden;
Hy scheurt, als gaf zy nooit genoeg,
De rug der krommende aard door 't kouter van de ploeg,
En leeft en ademt slechts tot dwingen en verslinden,
Lacht

Lacht met den edelmoed van de onderworpenheid,
Ja, maakt het gantsch heelal ten spel van zijn beleid.

De vrije vogel, op zijn vleugel
Ontvlucht hem, maar om niet, in de ongenaakbre lucht.
Hy volgt ze en achterhaalt ze in 't snellste van hun vlucht,
Omzet of klemt, wat leeft, in slagnet, strik, of beugel;
En sleept van uit het hart der zee
De stomme waterburgers mede,
Met d'angel, door zijn list in lokkend aas verstekten;
En zoekt door woud en rotsgebergte
't Verscholen boschgediert', in eigen den getergd,
En drijft ze, op zijn geweld hun woede los te breken;
Wringt in zijn wagenspan de ontuigbre stierenfchoft,
En rooft hyene en leeuw hun welpen uit hun kroft.

Zijn geest, gespits op duizend vonden,
Vond ook 't bedrieglijk gift der reednaarkunsten uit,
Dat volk en steden floopt (die zoete vooglaarfluit
Die 't ingesluimerd hart in 't ragnet rondgewonden,

By

By 't krijfchende Bachantgefchal
Van dol-tot dolheid sleept ten val!
Misbruikt de wijsheid-zelv ten dienft' van snoode tochten,
Breekt vaadren wet en leervermaan,
Spant famen met de Hel, en, in heur ftrik vervlochten,
Dreigt de Almacht op Haar throon, en fleekt Haar blikfems aan.

ô Monfters, hebb' met u mijn boezem niets gemeen!
Mijn leven is by God, 'k behoer aan Hem-alleen.

1827.

ON-

ONWEÊR.

Dat bleeke vrees en woeste schrik
Onwetend vliên waarhéén,
Als 't wolkgekraak zijn vlammen schiet;
Of roereeloos versteen'!

Den Christen in zijns vaders schuts
Ontzet geen dreigend weér:
Hy kent Hem die de donders zendt,
Zijn God, zijn Opperheer.

Zy raatlen hem om 't buigend hoofd!
De needrigheid heeft moed.
Zijn hart erkent de Vaderhand,
Den zijnen altijd goed.

Ons

Ons leven is in 's Hoogsten hand;
 De dood, ons steeds naby:
 En treedt hy toe, wy zijn gereed,
 Op welk een wijs het zij.

Het bange ziekbed matte ons 't lijf
 In langzaam lijden af! —
 Een enkele oogwenk rukke ons weg
 In 't onvoorziene graf! —

God kent ze, die Hy zich verkoor,
 En houdt hen eeuwig vast.
 Berei' Hy ze als van stap tot stap
 Door 's warelds lust en last;

Of rukk' Hy ze in een oogwenk heen,
 Die oogwenk ook volstaat
 Dat Hy ze 't hart geheel herschepp',
 En van het aardsch ontflaat.

Wat kiest, wat wilt ge, en vreest, en schuwt,
 Gy steeds verdoolde mensch?

God

God zaligt ons langs Zijnen weg,
Zijn wil zij onze wensch!

Ja, stervling, laat uw lot aan Hem,
Berust in Zijne zorg:
Beveel Hem alles! Jezus leed
En Hy, is onze borg.

Acht altijd ieder uur als 't laatst!
Wees elke stond bereid,
En blijv' de wijs en 't oogenblik
Aan Gods barmhartigheid!

1827.

GE-

GENADE IN ZOEN.

Niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods.

PAULUS.

Genade is 't, wat Gods hand den stervling toe laat vlieten,
Genade, en onverdiend, die ze in zijn harte legt,
Genade is 't, dat zijn hart die gaven mag genieten;
Genade, op wie dat hart noch aanspraak heeft noch recht!
We erkennen 't. Klompen klei, misvormde doemelingen,
Verachtlijk slijkgebroed, verachtbrer door de schuld;
Wier brein van hoogmoed zwelt; wier hart, van lasteringen,
Wier bloed-en adem-zelf van zonden is vervuld.
Wy, billijk door de wraak in 't stof vertreden wormen,
Wat loon verdienen wy, slechts nutloos slavenrot?

Wy

Wy niets verdienen —? op Uw goedheên aanspraak vormen,
Als ware er iets in ons onstraflijk, Heilig God!

Wat dolheid! — Welk een wil, of poging, wat bedenken,
Wat werking van de ziel, die onzen klomp bestiert,
Woont in ons, die Uwe eer, Uw Hoogheid niet zou krenken,
Zoo ze in 't gestrenge recht door U geoordeeld wierd?

Vervallen uit zijn stand, onvatbaar voor herstelling,
En ieder oogwenk meer verpestende in 't verval,
Wat wacht de onzalige van 's wrekers oordeelvelling?

Waar schuilt hy 't schuldig hoofd als 't vonnis daavren zal?
Onredbre, ken uw staat, beproef u-zelf, en sidder!

Wat ijslijks haalt er by een straffende eeuwigheid!
Rechtvaardigheid kent in haar uitspraak geen verbidder,
Noch neemt verschooning aan, hoe de onderworpling pleit.
Neen zoek, wie voor uw schuld de doemensstraf wil lijden,

Die in uw plaats de wraak, 't geschonden recht, voldoet:
Die borg is 't, die alleen den schuldnaar kan bevrijden;
Vlieg dien in d'open arm, en stort u aan zijn voet!

Maar wie verduurt, wie draagt den last van al uw zonden?

Wie 't pletterend gewicht der Godswraak die u wacht?

L

Wie

Wie wierd door 't toornevuur der Almacht niet verblonden,
 Op wien de vloekspraak woog van Adams nageslacht!
 Geen mensch, geen Engel, geen der Geesten uit den hoogen,
 Neen, God-zelf in zija Zoon neemt onze menschheid aan.
 Hy, door de ontferming tot wat redloos viel, bewogen,
 Wil als verlichaamd mensch, de doemnis ondergaan.
 ó Diepte, ó wonder, nooit begrijplijk of doorgrondbaar!
 God lijden! God' ten zoen, den mensch tot redding! — Ja!
 Ons tot rechtvaardiging leed Jezus-zelf als zondaar;
 Geen andre zoen dan die, noch andre Heiligen!

1827.

DEUGD.

DEUGD.

Wat zijt ge, ô Deugd? — Een naam, een woordgeluid
Dat somtijds (ja), maar zelden, iets beduidt,
Een luchtgalm, die zoo lieflijk klinkt in de ooren,
Dat de Echo dien van allen kant doet hooren,
En waar men dan, zoo elk zich dienstigt vindt,
Naar willekeur een denkbeeld meê verbindt.
Hier zegt men my, de deugd is niet dan rechtheid;
Daar, zelfbestuur; en elders, plichtgehechtheid.
Hier grondt men ze op den Stoïcijnfchen trots,
Gevoelloos en onwrikbaar, als een rots;
Daar, op de lust, die ze aan het hart kan geven;
Ginds op 't vereisch van elk maatschapplijk leven;
Daar weder op een ingefchapen gril,
Die zich gelijk en meer volmaakt zijn, wil.

't Is alles fraai; maar, als wy 't wel beschouwen
Geen zulken grond kan iemand recht vertrouwen:

Wat ondeugd toch die in den boezem woont,
Die niet gestaåg den zelfden oorsprong toont,

En 't zij uit trots, verhardheid, lustgenieten,
Of zelfzucht naar verbeetring, voort zou vlieten?

't Is zeker; ja, de deugd staat altijd vast;

Is zoet voor 't hart; den Burgerstaat gepast;

Bestendig; en ook eigen aan volmaaktheid:

Maar wat toont die omkleeding? Enkle naaktheid.

De deugd is naam, is denkbeeld; maar de zaak?

Daar wensch ik, dat ik meê in kennis raak: —

't Is weldoen. — Maar wat 's WEL? Dit uit te brengen

Eischt nog iets meer dan stroomen inkt verplengen,

Ja meer mischien dan ieders hoofd vermag;

En dikwerf gaat door d'invloed van gezag

Voor wel of slecht, dat, wierd het wel bekeken,

Zou hinken aan een menigte gebreken,

En mogelijk wel (de Hemel weet het best,)

Uit schurft ontstaat die ieder mensch verpest. —

Doch

Doch weêrgekeerd! — Bestaat de deugd in daden,
 Of in den wil? — In beide? — Wel geraden!
 Ze is doen, maar doen met kennis en met doel;
 Ze is handeling, en tevens, ze is gevoel.

Maar bloot gevoel? — Neen, door verstand en oordeel
 Bestierd. — Waartoe? — Ten gemeenen voordeel. —
 Maar hoe dan weet, of waar erken ik aan,
 Wat met dat nut, dat voordeel, kan bestaan?
 Zoo moet ik dan om naar de deugd te handelen,
 Den Leer van Staats- en Burgerrecht doorwandelen,
 En ze onderstelt, wat slechts een klein getal
 Door staåge vlijt in jaren leeren zal;
 Ook maakt haar dit tot bloot verstandbestieren:
 En zal men dit gelijk een afgod vieren? —
 Ze is wijsheid, ja, maar schuilt die in 't gemoed? —
 Och neen; in 't hoofd, dat waar- en valsheid broedt.
 Zoo wordt de deugd by de aangeboren slechtheid
 Op 't allerhoogst een uiterlijke rechtheid,
 Die, wie haar niet in 't wezen onderzoekt,
 Bedrieglijk door een blooten schijn verkloekt.

Neen,

Neen, weg die deugd waarop men stout durft pralen,
Als kon ze aan God de schuldigheid betalen!
Een klatergoud waarmee men de oogen blindt,
Maar 't geen die 't toetst, van geen waardy bevindt.
Geen ware deugd wordt nit het hart ontwikkeld:
't Is zelfgevei door hoogmoed aangeprikkeld,
Dat evenzeer tot kwaad als weldoen port.
Het goede wordt van God slechts ingefloort;
En, heeft Zijn geest het hart niet ingenomen,
Vernieuwt Hy 't niet, daar baat geen driftbetoomen;
Hy, Hy-alleen herfchept het door Zijn woord,
En dan vloeit deugd uit dank en liefde voort.

1827.

BE-

BEKLAG EN TROOST.

*Als mijn hart opgezwollen was, en ik in mijn
nieren geprikkeld wierd, doe was ik
onvernuftig.*

DE PSALMIST.

Waar, waarom klaag ik steeds, mijn God,
Met wreveligen zin,
Weestrevig morrende uur aan uur
Om 't steeds weldadig albestuur,
Van Uwe menschenmin?

Ach, immers zie ik reis aan reis
Met volle zekerheid,
Dat in my-zelf, en my-alleen,
De bron ligt dier rampzaligheên
Waarom mijn boezem schreit.

In my, verdwaasden fierveling;
Die licht in 't duister zoek;
En, in een droom van ijden waan,
Genot en heil wil op doen staan
Uit d'akker van den vloek!

Die druiven van de doornen wil,
En honig van den eik;
En, met van drift ontstoken borst;
Tot lesfing, van mijn heete dorst
Naar kolokwinten reik!

Ach, alles wat hier de oogen treft
Of harten zet in gloed,
Verdwijnt, of, als de hand het vat,
Blijkt met den zwadder overspat
Van giftig addrenbroed.

Een asch- en zandhoop ligt daar ginds;
Men wil dien heuvel op:
Men klimt, verzinkt daarin en smoort;

Of

Of de adem bruischt er op van 't Noord
En flecht dien bergtranstop.

Zoo is al 't aardfche. Ach enkel stof,
Verftuivende op den wind. —
Bestendig, door zich-zelf bestand,
Is niets, waar oog of hart of hand
Begeerte mee' verblindt.

Ga, volg de fchaduw, grijp, ja grijp!
Ze ontflipt en zweeft voor uit.
Neen, rust: gy achterhaalt ze niet.
Heur aart is 't, dat zy van u vliedt;
Geen hand, die haar befluit!

En ach! wat is 't, waar 't hart naar tracht?
Van bloei, van duur, hoe kort!
De bloem die met de zon ontsproot,
Ziet lachende uit naar 't avondrood;
Het blinkt, en ze is verdord.

En 't ware eens duurzaam! — Ach, waartoe?
 Wat ware 't my, een' mensch!
 Die, even als de bloem in 't gras,
 Ontspruit en tot mijn hoogte wasch,
 En ook, met haar, verslens.

Neen, 't leven woont niet in ons hart:
 't Doorspeelt het met de lucht
 Die 't bloed in d'ademtocht verkoelt,
 Daar 't rustloos meê door de aders woelt,
 En in den boezem, zucht.

't Verlaat ook 't uitgediende rif
 En laat het aan 't gewormt';
 En kleeft het beter deel slechts aan,
 (Het merg en pit van ons bestaan,)
 Uit klei noch lucht gevormd.

De ziel, een ademtocht van God,
 De ziel-alleen houdt stand;
 En deze zucht, en zwoegt, en hijgt,

Tot

Tot ze aan dees lager kring ontfijgt
Naar hooger vaderland. —

Ach, deed zy 't! — Maar aan 't lijf verflaafd
Vergeet ze, en zich, en God;
En zoekt in 't zintuig dat vergaat,
't Genoegen dat in schijn bestaat,
Voor wezendlijk genot,

o Stervling, boven alles dwaas
Wat dwaasheid heeten mocht!
Denk op u-zelven wat gy zijt,
Gy die met Gods beschikking strijdt,
Gy, tot Zijne eer gewrocht!

Een ander leven wacht u dra;
Daartoe is 't dat gy wierdt.
Wat is u 't ondermaansche dal,
Dat eens in rookwalm opgaan zal
Met al wat haar verfiert?

God

God roept, en opent u de baan.
Trek op, al schijnt zy steil!
Zy is door Jezus bloed gemerkt,
Van doornen vol, met angst omperkt,
Maar voert u tot uw heil.

Mijn ziel, bedenk dit en berust:
God voegde 't alles wel.
Vermelt uw wil in 's Hoogsten wil,
En zwijg aanbeddend, dankend, stil,
By 't eeuwig-wijs beftel.

1827.

UIT—

U I T V A A R T.

Befloersde trom
Noch rouwgebrom
Ga romm'lende om
Voor mijn gebeente;
Geen klokgebom
Uit hollen Dom
Roep 't wellekom
In 't grafgeente;
Geen dichte drom
Volg' stroef en stom;
Festoen noch blom
Van krepgefrom

Om

Om 't lijk, vermomm'
Mijn schaamle kleente!
Mijn jaartal klom
Tot volle som,
Mijn oog verglom;
En de ouderdom
Roept blind en krom
Ter doodsgemeente.
Wat zoude ik thands,
Beroofd der glans
Van 's hemels trans,
Op de aard begeeren?
Geen moed des mans,
Geen spies of lans,
Geen legerichans,
Kan 't sterfuur keeren.
Geen spel of dans,
Geen dobbelkans,
Geen lauwerkrans,
Of Rijkbeheeren.

Een

Een handvol zands
Des grafkuilrands
Is 't nietig gants,
Dat de asch mag eeren:
De beet des tands
Des Aartstyrans
Des menschenstands,
Zal 't lijk verteeren.

Doch wat 's dit my,
Die bandenvrij,
In 't uitzicht blij
Dat ik belij,
Op 't noodgetij'
Mag triomfeeren?
Ik juiche en strij';
Wat glippe of glij',
HY staat me by,
Die 't af kan weeren.
Geen dwinglandy,

Geen

Geen razerny,
Geen Helharpy
Van Sofistry,
Geen nood, dien wy
Aan Jezus zij'
Niet stout braveeren!
Zijne Englenrij
Verordent Hy
Tot wachters om ons hoofd. Geen onheil kan ons deeren.

1827.

VALSCH

V A L S C H L I C H T .

Gevaarlijkst dwaalt hy steeds die Waan op waarheid bouwt.
't Is waarheid, half gezien, en niet in 't hart gedrongen;
Een flikkring in 't verstand en al te licht betrouwd;
Een vonk, by slag of stoot aan 't krimpens oog ontsprongen.
Ja, licht is 't; maar geen licht voor de oogen van 't gemoed,
Dat in den duister blijft, onvatbaar voor vertroosten:
Die weérlichtschittring brengt geen kennis meê noch gloed;
Neen, stervling, zoekt gy licht, verbeid de star in 't Oosten.

1826.

M

ONT-

ONTWIKKELING.

Al wat des kunstnaars hand uit hout of marmer teelt,
Ligt eer hy 't beitelt reeds in 't vormloos blok besloten;
En 't vormen door 't ponsoen, van 't meest aanloklijk beeld
Is niets dan 't van de stof die 't overstelpt, ontblooten.

Zoo, Dichter, is 't met U. Geen bygebracht sieraad
Bewijst den waren Geest met stout in 't wild te zweven;
't Ontwikklen uit de stof waarmede gy zwanger gaat,
Dit 's wijsheid, dit de kunst, die 't doode blok doet leven.

Maar gy, verstaat gy dit, ó Eeuw van enkel waan,
Die wat gy grijpt, verminkt in 't dwaas en schaamtloos pronken;
Die klanken zonder ziel voor wijsheid door doet gaan,
En 't kittlen van uw trots voor gloed van hemelvonken!

Wier schaamtloos laffe taal in 't hart geen oorsprong heeft,
Maar in 't verwilderd brein, door valsch gerel aan 't walen,
En, dartlend in de lof die ge aan elkander geeft,
Uw slaaprig piepen keurt voor zang van nachtegalen!

OP DE KWIJNENDE ZIEKTE
EENER SCHOONE.

Præ se formosæ invidiosa Dea est.

PROPERTIUS.

Is Chloë krank en ongedaan,
Betoon u daarom niet verflagen:
Die ziekte brengt geen sterfnood aan,
En moet haar by die 't wel verstaan
Benijden doen, maar niet beklagen,
Want Venus zendt haar deze plagen. —
« En waarom? » — Slechthoofd, durft gy 't vragen!
Zy wil geen meerderheid verdragen,
Maar altijd voor de schoonste gaan.

1827.

IN EEN VRIENDENROL.

Wat vordert gy mijn hand in dees uw vriendenbladeren?
Hangt mijn gedachtnis aan dit strookjen wit papier?
Of is één penneschrap by duizend op te gaderen
Dees beuzelzieken tijd zoo'n overgroot plezier?
Het zij zoo, hoe gy 't neemt; maar onder welke namen
Begeert gy dat de mijne een plaats bekleeden zal?
Licht zullen ze onderling zich mijn gezelschap schamen:
Een vreemde vijver-eend wekt altijd groot geschal.
Een 'obscurant, een worm, uit de eeuw van duisterheden
By 't blinkende geslacht, dat wijsheids lijfrok draagt!
Voorzichtig, vriend, zie toe! het ligt my op de leden,
Uw Album raakt geheel in oproer, zoo gy 't waagt.

In het Album van den Heer J. PLUIM DE JAAGER.

OP

OP EEN ALBUMBLAADJEN.

Als 't Jacobijnendom in Neêrland meester was
En trouw aan God en eed met vloek en hoon belaadde,
Lag eer, gezond verstand, en vriendentrouw in de asch,
Eu geen Oranje-naam in de Albums vond genade.

Ach, arme Bondels, fraai geschildpad en verguld,
Verscheurd moest ge en verbrand, geen deernis kon hier baten!

By *Vrijheidszonen* kon geen *flavennaam* geduld;
Gezuiverd moest het boek van alzulke onverlaten.

Toen bleek, dat vriendschap juist geen burchtslot was van sleen,
Maar losgespannen tent, die m'inpakt naar genoegten;

En beter was 't, naar tijd en tijdsgelegenheên
Zijn vrienden *by* elkaâr of *van* elkaâr te voegen.

Zie daar Voorzichtigheid! men weet niet wat gebeurt;
Het losse blaadtjen wordt gants kostloos uitgeschoten;
En, zonder dat men 't boek beschadigt of verscheurt
Wordt vriend voor vriend erkend en wederom verstoeten.

Wel nu dan! wilt ge ook my vereeren in dien rang,
Zie hier mijn naam gespeld. Maar — kort is 't menschlijk leven,
En mooglijk blijft die plaats my nog niet half zoo lang.
't Is zekerder, in 't Boek des Levens aangeschreven!

1827.

ANT-

ANDWOORD AAN EEN VRIEND.

Roem mijn werkzaam schrijven niet
Dat my slechts de borst ontschiet;
'k Hou niet van iets op te vijzelen.
Die my van een toren fiet,
Zou me in gruzels doen verbrijzelen,
Maar dat gruis, naar allen schijn,
Zou gebroken verzen zijn.

1827.

ZOTTE ZELFVERHEFFING.

Idne irascimini, si quis est superbior quam vos?

M. PORT. CATO.

» **J**a 'k mag dien **ARROGANS** niet lijden, ik beken 't." —
Waarom niet? — » Wel! het is een ingebeelde vent." —
Zoo moest ge hem zoo zeer niet haten als beklagen. —
» Maar 'k kan dien hoogmoed in zoo'n ezel niet verdragen." —
En waarom staat het naar uw meening dan niet vrij,
Dat iemand zotter en verwaander is dan gy?

1827.

EX

EX TEMPORE.

Ex tempore, wat wil dat woord?

Wat meent het? — » Voor de vuist en zonder voorbedenken.” —

Het zij zoo! 't Is 't gebruik, gelijk men daaglijks hoort,
En wie zal 't hoog gezag van d'Oppertaalvorst krenken

Quem penes jus et norma est?

Die throon is al te wel gevest.

My echter brengt dit woord een ander denkbeeld mede,
En 't is naar mijn verstand: *gepast* en *recht ter snede*.

Och, waarom ben ik toch zoo gants verdraaid van zin!
'k Las veel *ex tempore*-s (zoo 't heette), van mijn leven,
Maar weinigen waar ik die lofspraak aan kon geven:
» Zy hebben 't rechte zout naar tijdsvereischten in.”

RIJM EN MAAT.

Ja ik hou wel van het Rijm,
En beschouw het als een lijm
Dat de verzen houdt verbonden,
Sedert dat de Fransche gril
D'overloop niet dulden wil
Die een volzin moest doen rondan.

Maar die met het rijmgeluid
Altijd zin en rede sluit,
Is by my geen ware Dichter,
En verbeelde er zich niets op:
Want een' harfenloozen kop
Valt geen soort van rijmwerk lichter.

Al-

Algemeene melody

(Maar geen zinnen, rij voor rij,)

Kan den echten smaak genoegent;

En die dit bereiken kan,

Is op Helicon de man

Wien lauwrier en palmloof voegen.

Dit vermag de rijmer niet,

Die niet verder denkt of ziet

Dan van klank tot tegenklinker.

Die draaft nooit als meester door,

Maar blijft kruipen in het spoor

Als een half ontheupte hinker.

Doch die vrije voeten zet

In een aangenamen tred,

En met welgekozen sprongen,

Dien verklaar ik voor Poëet

Die de kunst der verzen weet;

Die heeft naar mijn hart gezongen.

Zoo

Zoo zong Vondel, zoo zong hy
Die de glorie was van 't IJ;
Zoo, wie in zijn voetspoor stapte;
Eer men nog, voor 't ouderwetsch,
In het Fransche woordgezwets
Op zijn extersch medeklapte.

Zoo, zoo klinkt my nog in 't oor
't Echte Hollandsch Dichtrenchoor,
Dat me als kind het hart verkwikte
Eer men nog, na de overhand
Van d'uitheemsch-bedorven trant,
't Leven uit de verzen likte.

Hieraan bleef ik steeds verkleefd;
En, wat ooit veranderd heeft,
Op die kunst bleef de Amstel bogen,
Al begrijpt een minder vliet
Dit ons hooger ruifchen niet
Dat zy niet berciken mogen.

Ncem

Neem men vrij den zoeten Smits,
Of een zachten Poot ten gids,
't Haalt niet by dat IJfroomruifchen
Van den grooten voedsterzoon
Die van Vondels fieren toon
Door de wolken leerde bruifchen.

't Haalt niet by den eedlen tred
Dien Van Winters zangfter zet
Op de fteigerende klippen,
Om langs 't galmend Engedi
Met den zoon van Izaï
Gems en berggeit na te glippen.

't Haalt niet by . . . Maar ach, om niet
Neurie ik mijn grijaartslied
Uit een ftoefgeworden gorgel.
De Amftel-zelf, ontaart van ftem,
Zoekt een doffen woordenklem
Voor het golvend boezemorgel.

Op-

Opgeworpen, dwaas gebroed
 Kent slechts eenen sylbevoet,
 (Deeg, in ééne vorm gebakken,)
 En geen vers meer als men zingt,
 Dat naar 't hartgeklop ontspringt;
 Slechts éénsklinkend tikketakken!

ô Mijn Vaderland, word wijs!
 'k Werd in taal-en dichtzorg grijs;
 Hoor de laatste les mijns levens.
 Schep uw verzen uit uw ziel,
 Schuw 't Hoogduitsche *Jambenspiel*,
 En den Franschen slaaptoon tevens.

Schik geen zielsgevoel, geen klank
 Naar het koekoeks boschgejank;
 Vloeie 't, door geen prang benepen!
 Stort het, door geen rijm gestuit,
 Over 't vers in volheid uit,
 Dat het zielen meê mag sleeten!

Dit 's

Dit's de ware melody
Van echt-Hollands Poëzy,
Wars van Duitfche en Fransche kluiften
Waar hun kreuple taal in kruipt
En de dwaas voor nijgt en fluipt,
Maar die Neêrlands spraak ontluiften.

Of, wilt ge altijd dat de maat
In 't eenvormig pof-paf flaat,
Wel! zing enkel wiegedeunen.
Daar waar kind of zieke zucht,
Doet zy mooglijk goede vrucht;
't Wakker hoofd eifcht meer dan dreunen.

1827.

UIT-

UITSpanNING.

Ja, nuttig is 't, den geest by wijlen wat te ontspannen:
'k Bevond het, de arbeid die te aanhoudend is, ontwricht;
Maar geef geen kinder- of nog erger spel aan mannen,
Geen nietig tijdverdrijf dat afmat of ontlicht.
Niets wat verbeelding jaagt of driften op kan wekken,
Maar dat, wat kalmte stort en zachte zielenrust,
De zinnen van 't gewoel der wareld af mag trekken,
En vatbaarheid bereidt voor 's Hemels zuivrer lust.
Ja, zoete Poëzy, gy kunt, gy moogt my freelen,
Indien 't uw naam verdient wat thands mijn zangluim port;
Doch zij 't ook beuzelzang die andren moet vervelen,
Indien 't my troost in 't hart en rust in de adren stort!

1827.

BE—

BEZOEKINGEN.

(INLEGERING.)

Is 't Blijdschap die God zendt, zijn 't Jamm'ren, welkom vrienden!

'k Ontfang u met uw schoon of lelijker gelaat.

Hy zond me u in kwartier, gy zult hier herberg vinden,

En 'k mor niet, schoon het me ook op enkle guldens staat.

Ik weet het, tot wat eind gy by my in moest trekken:

Gy moet ons voor 't geweld des vijands helpen dekken.

1825.

~~XXXXXXXXXX~~

N

TER

**TER GELEGENHEID VAN EEN REEKS
NIEUWE AANRONDIGINGEN,
TEN AFSCHEID.**

Wat een menigte Poëten
Nieuw ontloken, nieuw gebroeid!
'k Weet niet hoe zy-allen heeten,
Of uit welk een struik gegroeid;
Maar zy zwieren, zwermen, snorren,
In den middagzonnegloed,
Als een huisvol gouden torren,
Dat het hoofd er zeer van doet.
Maar met ons, veroude brommers,
En ons pieperig geluid
In het bruin des lindenlommers,
Heeft het avondliedjen uit.
Och, de kracht van onze vlerken
Draagt het schrale lijf niet meer,
En op 't lage rijs der berken
Vallen wy ontademd neêr.

Lente

Lente en zomer zijn verloopen,
En ons najaar ook is om.
Wat dan nu? In 't stof gekropen:
Dooden liggen stil en stom.
Waar ook bleef men met zijne ooren,
Zoo men van zulk tuingediert'
Telkens nog al meer moest hooren
En niet vrij van de oude wierd?
Neen, scheidt moed, mijn goede vrienden;
Uw zoo lang vermoeid gehoor
Zal genoeg tot geeuwen vinden,
By het nieuwe bromm'ren Choor.
En, wie 't verder moge tergen
Met hun klep- of ratelspel,
'k Zal u geen geduld meer vergen;
Dus, ontfangt mijn laatst VAARWEL!

1826.

VAAR-

V A A R W E L.

VAARWEL roept m'aan elkaar by 't affcheid onder vrienden,
 Maar wat, ó CHRISTENEN, houdt dit kleine woord al in!
 't Bevat by 't tijddijk, ook het eeuwlg welbevinden.
 Mijn Lezers, neemt gy 't ook in d'uitgeftrektften zin.

18 $\frac{10}{18}$ 28.

IN-

I N H O U D.

MIJN EERSTE LEVENSNACHT.	Blads. 1.
HERDENKING.	— 5.
HERINNERING.	— 11.
VERSTANDELIJKHEID.	— 15.
LOF.	— 17.
WIEN TE LEVEN.	— 20.
GODS WELDADIGHEID.	— 25.
VOORJAAR.	— 30.
FRIZO.	— 33.
OOSTERSCHE LIJKZANG.	— 39.
BY EEN TAFEREEL VAN EEN SPELEND KIND IN ZIJN MOEDERS GEVANGENIS.	— 41.
JOAS.	— 45.

MIJ-

I N H O U D.

MIJNE AFZONDERING.	Blads.	54.
LOFREDENEN.	—	58.
WIJSHEIDSJACHT.	—	63.
WORSTELING.	—	65.
'T MENSCHLIJK LEVEN.	—	67.
DE GEZALIGDEN.	—	73.
KORTHEID DES TIJDS.	—	76.
WANGENOT.	—	79.
ONRUST EN NIETIGHEID.	—	81.
LENTEZOET.	—	87.
GERECHTIGHEID.	—	90.
VERWACHTING.	—	93.
HEIDNENTROTS.	—	96.
BY DE VOORTDURENDE ZWAKTE MIJNER		
EGADE.	—	99.
'S LEVENS RUSTELOOSHEID.	—	101.
LENTEBESCHOUWING.	—	104.
GELOOF, HOOP, EN LIEFDE.	—	113.
FILIZOFIE.	—	115.
HET AARDSCHE LEVEN.	—	116.

GE-

I N H O U D.

GETROUWHEID.	Bladz. 118.
HET AARDSCHE JAMMER.	— 121.
NATUUR.	— 124.
WENSCHEN.	— 126.
BEKROMPEN STAAT.	— 130.
DE AFGOD, <i>Fabel.</i>	— 133.
ONGELOOF.	— 136.
TROOSTZANG.	— 140.
WARELDBESCHOUWING.	— 143.
KLIMMENDE OUDERDOM.	— 146.
BY MIJNE VERJARING,	— 150.
BEROUW.	— 152.
DEUGD.	— 153.
DE MENSCH.	— 154.
ONWEER.	— 157.
GENADE IN ZOEN.	— 160.
DEUGD.	— 163.
BEKLAG EN TROOST.	— 167.
UITVAART.	— 173.
VALSCH LICHT.	— 177.

ONT-

I N H O U D.

ONTWIKKELING.	Bladz. 178.
OP DE KWIJNENDE ZIEKTE EENER	
SCHOONE.	— 179.
IN EEN VRIENDENROL.	— 180.
OP EEN ALBUMBLAADTJEN.	— 181.
ANDWOORD AAN EEN VRIEND.	— 183.
ZOTTE ZELFVERHEFFING.	— 184.
EX TEMPORE.	— 185.
RIJM EN MAAT.	— 186.
UITSPANNING.	— 191.
BEZOEKINGEN. (<i>Inlegering.</i>)	— 193.
TER GELEGENHEID VAN EEN REEKS	
NIEUWE AANKONDIGINGEN, TEN AF-	
SCHEID.	— 194.
VAARWEL	— 196.

